

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՍՈՒՐ Ը ՏԻՆՈՅԷ,

ՊԵՏԹՈՅԷ, ՊԵՏԹՈՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱՊԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԵՐ

ՃԻԼՏ 49,

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՐՏ 17, 1906.

Ը: 11

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՍԹԻՅԱԶ Զ. Բ. ԿՐԻՆ



ՍԻՆԷԼԼԻՆ Զ. Ս. ՊԱՐՆԱՍ

ՄԵՎԱՏՏ Ը ՄԻՆՆՏԵՐԻՃԷ

Հաճախ ի Տինյէ 185. — Դրոշմ վէ Նեքեաճ 188. — Պիր Մեւպէշիքին Թարգը Հայաթը 189. — Սոդը-
ղըն Ֆեվաթ վէ Մուհապէնաթը 190. — Հայաթ Նեճ Տեր 191. — Թեքրար Բումալըլար Եւտինճի Պապ 193. —
Քիլիսէլը վէ վաճառարըմը 195. — Ֆարգին վէ Հեմէվարընտա Թեպըր Պեշարէթ Իլիւն վէրիլէն Իւնէ-
լը 196. — Շուսուկաթը Օնյապէյ 197. — Սարրաֆիլէ 198.

ՀԱՎԱՏՈՒ ՏԻՆՈՅԷ

[Պեմն ի մախսուս]

Խրիսթիան ձէնտ Շիրքէթի րէսի սէնէի
տէվրիլէ ի Թէշեքիւիւնիւն 255նի չէնլիլինի իճ-
րա էթմիշ տիր. Անըն միւէսսիսի օլան վեր.
Ֆ. Ի. Գլարգ՝ Ամէրիգանըն Փօրթլէնտ չէհրի Ժա-
ղավական քիլիսէսինին չօպանը օլուպ, մագսէտի
ճէմաթը նէվճիվանլարընըն բուհանիճէ րէֆան
ու սա՛ատէթլէրինի Թէրվիճ էթմէքիլիքտէն 'ի-
պարէթ Խոի. Շիրքէթ ի մէղքիւրէ 1881 Փետրըն
2օինտէ 40 ա՛գա իլէ Թէշեքիւիլ էթմիշ տիր. Ալ-
թը այ սօնրա Տօգ. Գլարգ՝ «Պիր քիլիսէ նէվճի-
վանլարա նասըլ մուգայեկտ օլույօր» տէրլէվհասը
ալթընտա նէշը էթտիլի պիր պէնտտէ պու չիրքէ-
թին Թէշեքիւիւնիւն նէթիճէսինտէ Ֆիւթուր
կէթրմիշ հալտէ պուլուսնան նէվճիվանլարըն
տու՛ա մէնիլիլէրի Թագէ պիր հայաթ քէօպ էթմիշ
օլաղընը, նէվճիվանլարըն տա՛իմի վէ աշիքեար
սուրէթտէ 'ինայէթտէ նէմա պուլաղըլարընը, վէ
անլէրտէն պիր խայլընընըն քիլիսէյէ կէլմիշ, վէ
պաճըլարընըն քիլիսէ տու՛ա մէնիլիլէրինտէ Ի-
րաաը քէլամ էթմիշ, վէ չօպան իլէ նէվճիվանլար
արաօընտա մուխլիսանէ վէ մահրէմանէ պիր մու-
'արէֆէ փէյտա՝ օլմուշ օլաղընը պէյան էթմիշ

տիր. Տօգ. Գլարգըն Ալթընը նամ Ղազէթա-
յա հազարըղը պիր պէնտտէ պիլաթիլինէ կէօրէ,
պուլուսնան 25 սէնէ էվլէլ 40 ա՛գասը օլան պիր
խրիսթիան նէվճիվանլար ձէնտ Շիրքէթի վար Ի-
քէն, էլիլէվմ պու չիրքէթին 67,000 չիւպէօի վէ
4,000,000 ա՛գասը վար տիր. Պու ա՛գալար 50
աղվամա մէնսուպ օլուպ, 80 իօան գուլլանըլար.
Շիրքէթին պիւսպիւթիւն քէնտինին ումուրըն-
տան պահիօ 40 հաֆթալըգ եախտա այլըգ Ղազէ-
թաը պուլուսնաղգտան պաշգա, պիր գաշ պին
ղազէթա վէ մէնմու՛ալարտա տախի Խրիսթիան
ձէնտ Շիրքէթի ումուրընտան պահիօ տա՛իլէ-
լէր վար տիր. Եալընըղ պիր մէզնէպի ֆըրգայա
մէնսուպ վէ միւնհասըր օլանագ եէրտէ, էլիլէվմ
անըն միւլարէքէթինէ եիւղ մէզնէպի ֆըրգայարա
մէնսուպ նէվճիվանլար տախիլ պուլուսնամագտա
տըր. Ամէրիգատա Խրիսթիան ձէնտ Շիրքէթի
ա՛գալարընըն էքսէթիլէթի երիցական, Ինկիլթեր-
րտա Մկրտական, Գանատա վէ Ալթըրալիատա
Միթոտական, վէ Այմանիատա Լուսեթական տըր-
լար. Խրիսթիան ձէնտ Շիրքէթինին 'ումուր
իճթիմալարը Խրիսթիան. Ղալէմինտէ էն պէյիւլը

տինի ինքնաձուլար օլմուշ, վէ անկերտէ 20,000-40,000 վէ հաթթա 60,000 քիմաէլէր հազրր պու-լունմըլլար տըր: Շիրքէթին մուվաֆֆադիյէթի գըռմէն Տօգ. Գլարգըն չախսիյէթինտէն նէշէթ էթմիշ տիր: Տօգ. Գլարգըն նէվճիվանլարա գա՛րըն 'ամիգ պիր մուհապպէթի, վէ անկեր իւզէրինտէ քէնտինին թարգը ուսուլուպ ու իֆատէթի սայէ-տինտէ 'ածիպ պիր գուվվէթ վէ նուֆուզը վար տըր: Անըն մուվաֆֆադըլէթինին պիր օէպէպի տէ անըն իսմի օլմուշ տըր: Պիր մուհարրիրին իտտի'աքընճա, էկէր անըն չիմտիքի իսմի եէրինէ ճիւրթիյան Բէմալ Շիրքէթի ինթիխապ էտիլ-միշ օլտա իտի, օ չօգ հաշայամազ իտի: Անըն մու-վաֆֆադիյէթինին տահա պէօյիւք պիր օէպէպի ուսուլ վէ գա'իտէլէրինտէն նէշէթ էթմիշ տիր: Տօգ. Գլարգըն պէյանընճա, իշպու ուսուլ վէ գա- 'իտէլէր պաշընճա իւշ տիր: 'Էվվէլա, տէրին սա-տաքաթը տինիյէ' Պու գա'իտէ կիպի ինսա-նը մէնպուր վէ ճէգպ էտէն պիր գուվվէթ հօգ տըր: Զիրա Գրիտոսս վէ քիլիօէ չիրքէթին տիւս-թուրը 'ամէլի օլմալը տըր: Սանիյէն, ճիւմէյէ խըամէթ վէ հէր չէյ խըամէթ իշիւն: Հէր պիր թէ'էսսիւր հէր հալտէ իզհար ու պէյան օլուն-մալը տըր: Սալիօէն, օտտաքաթ իլէ պէրապէր միւշարէքէթ: Ճիւմէլ իլէ պիրատէրանէ մու'աշէրէթ, քէնտինինքիլէրէ օտտաքաթ, հանի չիրքէթին հէր պիր ա'գասը Բապպը օէվէնիլէրին ճիւմէյէն քէնտինին տէօթ ի միւշարէքէթինի թէմտիտ էտէր իքէն քէնտինին մէնսուպ օլտըղը քիլիսէյէ օտտըգ օլմալը տըր:

Գորէատան թագաթի մէ ի տինիյէնին եէնի պիր նէվճիլին խապէրի կէլմէքտէ տիր: Փիէնկեանկտա 400 խրիթիյանլարըն 'ազտ էթմիշ օլտըղլարը պիր ինքնաձուլտա ա'գատան հէր պիրիին քէնտի վագ-թընըն պիր գըսմըն ինճիլ հիքեայէսինի քէնտի գօն-չուօընա սէօյէմէք իշիւն ի'անէ էթմէսի, վէ հէր խրիթիյան պու մագսէտ իշիւն քէնտի հիւնի իրզա-օըյէ պիր կիւն, պիր հաֆթա հախօտ իսթէտիյի պիր վագթը թախսիօ էթմէթի թէքիֆ օլունմըլ տըր: Օլ կէճէ իքի սէնէլիք միւստէթէ մու'ատիլ պիր գէման թագաթիմէսի վա'տ էտիլմիշ, վէ պու խապէր օ ճիւլարտա չայ' օլտըղընտա 2,200 կիւնէ մու'ատիլ պիր վագթ թագաթիմէսի վա'տ էտիլմիշ տիր: Ատէվէր օտրֆընը վա'տ էթտիքլէրի գէման-տա պիլա իւնքէթ միւպէշիլիլիք վագիֆէլէրինի ինքա էթմէք իշիւն քէնտի չիֆթիլիքլէրինի վէ էմ-թը'ա ու էշեալարընը թէրք էթտիլէր:

Շիմալի Պիրմատա օտքին Լահուլար արաօըն-տա պաշլամըլ օլտն ինճիլ իշիլին թէրագընը գա-

յէթլէ չայանը տիգգաթ տըր: Սայընա անկեր 50,000 գատար օլուպ, իւշ գապիլէյէ միւնգասիմ տիրէր: Պուլտան պէշ սէնէ էվվէլ, անկեր ինճիլ հազընտա իզհարը մէրագ էյլէմիշէր իօէ տէ, անճագ 1903 սէնէօինտէ անկերտէն պիրիօի խրիս-թիյանլըղը 'ալէնէն գապուլ էթմիշ տիր: Էթրաֆլա-րընտա պուլունան փութ փէրէթլէր թէ'տիտէր, վէ խրիթիյանլըգ հազընտա հալան վէ իֆթիրա-լար իլէ անկերի խրիթիյանլըղը գապուլ էթմէք-տէն մէն' էթտիլէր, վէ խրիթիյանլըղը իլք տէֆ'ա գապուլ էտէն պու քիմօէ' վաֆթիլ օլունմագըգ իշիլին 1904 սէնէօի Հոկտեմբերինէ գատար թէ'-խիլ էյլէտի: Օ գէմանտան սէնէնին նիհայէթինէ գատար 360 վաֆթիլ, վէ 1905 սէնէօինին 'իլք պէշ այը գարֆընտա տախի 1,265 'իւլվէ վաֆթիլ ին-րա օլունմուշ տըր: Պա'տէհու շէտիա հաղմուրլար հաղմաղա պաշլատըղընտան, իշ մուվագգաթէն թա'թիլ օլունտու: Գարինլէր կիպի, Լահուլարըն տախի քէնտիլէրէ սէմալի հագիգաթը թէպիլի էթ-մէք իւզրէ, հանլարընա պիր էճնէպինին կէլէճէ-յինէ տա'իր պիր ըիվայէթլէրի վար տըր, վէ իշ-պու քէյֆիլէթ անկերի ինճիլի տինիլէյէ տահա գիյատէ հազըր վէ ամատէ էյլէմիշ տիր:

Սապր ու սէպաթըն լիւզուլմընըն վէ անըն միւքեաֆաթընըն կիւզէլ պիր միսալը Մարշալ ատալարընտան խօշ Ատա նաժըյլէ մարուֆ ատա էհալիօի արաօընտա կէօրիւմիւշ տիր: չէօյլէ քի Ամէրիգան Պօրտ միսիօնէրլէրինտէն պիրիօի իլէ գէվճէօի մէգքիւր ատատա 6 սէ-նէ չալըշարագ, գահիրտէ հիշ պիր օէմէրէ կէօր-մէմիշ օլտըղլարընտան ֆիւթուր կէթիրմէյէ պաշ-լամըլլար իսէ տէ, 'ազըպէթ ինթիպա' վագը' օլ-մուշ, վէ կէչէն Յուլիօ այընտա 362 էրքէք գատըն վէ չօնուգ պիր 'Աշա ի Բապպանի էօնասընտա քի-լիօէյէ գապուլ օլունմըլլար տըր: Էլէվվէ մէգքիւր քիլիօէնին 500 պալիլ ա'գասը պուլունուպ, 283 չօնուգ վաֆթիլ օլունմուշ տըր:

Ճափօնլար արաօընտա վուգուլընը խապէր վէրմիշ օլտըղըմըգ նէվտէն պիր հարէքէթ տախի Հինտիթանտա գուհուր էյլէմիշ տիր: Միւնէլէ Ռէվի-տէյօր քի, ճուլ կէչէն պիր գաշ այ իշիւ-տէ պիր Հինտիթան միօիօնէր չիրքէթինին թէ-չէքքիւլիւ իշիւն պիւթիւն Հինտիթանտա պիր հարէքէթ գուհուր էթմիշ տիր: Իշպու հարէքէ-թին 'ալամէթ ի ֆարիգալարը շուլար տըր քի պու հարէքէթ պէյնէլ մէգահիպ պիր հարէքէթ ի տինիլէ օլաճագ, վէ Հինտիլէրին վէրտիքլէրի ազչէ իլէ մէ'մուրլար իսթիխտամ էտէճէք, վէ անըն ի-տարէ վէ միւրաքապէօի Հինտիլէրին եէտինտէ

պուլունանագ տըր: Հինտիթանտա թէպչիրի պէշարէթէ չաւըշան պուլունա չիրքէթլէր պուլունամաքնա րաղմէն, րիվայէթէ կէօրէ, էլեւէվմ Հինտիթանտա քէնտիլէրէ Ինճիլին միւժտէսի թէպիլիզ էտիլմէմիշ օլան 100 միլեօն նուֆուս ը էնալի վար տըր: Եննի չիրքէթ' էվվէլա հէնուզ Ինճիլին թէպչիր էտիլմէմիշ օլտըղը մէզքիւր մանալլէրէ միօթօնէրէր կէօնտէրէճէք, վէ իւմիտ էթտիլինէ կէօրէ, մու'ախարէն կիթկիտէ էլեւէվմ Հինտիթանտա իշլէյէն միօթօնէր չիրքէթլէրինն իշլէրինն քէնտիթի տէր'իւհտէ էտէճէք տիր:

Մազիտէ տէֆ'աթլէ գիքը էթմիշ օլտըղըմըզ վէճիլէ, Եուկանտատա թէպչիրի պէշարէթ հիքեայէսի չիմտիքի քիլիօէ Թարիլինտէ էն չայանը տիգգաթ հիքեայէլէրտէն պիթիօի տիր: Եուկանտա էնալիօի քէնտի քիօէ ի համիլէթլէրինտէն 600 քիլիօէ պինաօը ինչա էթմիշլէր: Մէմլէքէթին մէշնուր էրքէք վէ գատընլարընտան եիւզլէրճէօի վա'ըզ վէ մու'ալլիմէր օլմուշլար տըր: Օն պինլէրճէ Բ. Մուզ. նուսխէլէրի իշթիրա օլունմուշ, վէ ճէսիմ գրա'աթխանէլէր ինչա էտիլմիշ տիր: Էնալի Բ. Մուզ. օգուժագլըղը էօյրէնմէք իւզրէ, իշպու գրա'աթխանէլէրտէ Թօփլանըրլար: Մէզքիւր մագօէտլէ մու'աթլէիֆ մանալլէրտէ 'այնի սա'աթտա 40,000 գատար քիմէլէր Թօփլանմըշլար տըր: Չօճուզ գրալըն պաշ վէքիլի խայլը օնէլէրտէն պէրու սատըզ պիր խրիթթիլան օլան 35 եաշընտա գուժվէթլի պիր գաթ տըր: Օ Բ. Մուզ.ինի օգուշուզ, 'ա'իլէ տու'ալարը իճրա էտէր: Իլը իքի գաթլը պինայը միւմաիլէյն եափմըշ օլտըղը կիպի, թէլէֆօն վէ էլէքթրիզ չանլարընն իսթի'մալընը տախի իլը տէֆ'ա քէնտիօի մէմլէքէթէ իտիսալ էթմիշ տիր: պիր տիքիշ մաքինասը իլէ պիր հուրուֆնիւվիօ մաքինասը պուլունուզ, անլէրի գուլլանտըղը կիպի վէօթիֆտէ տախի րաքիպ օլուր: Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր պուլունտան 25 սէնէ էվվէլ, միւշարիլէյն իլէ թէպա'աօը փութիքէթէսթ վահշիլէրտէն 'իպարէթ իտիլէր: Պաշ վէքիլին իսմի Ափօլօ Գվակվա տըր:

Մր. Արթինկթըն նամընտա պիր քիմօէ պափայէթնամէ Լընտըն Միշընէրի Սօօայիթի նամ միօթօնէր չիրքէթինէ 300,000 լիրա գըմէթինտէ էնա ու էմլաք պրաղըզ, վասիլէթնամէօինտէ պու մէպլաղըն կէլէճէք 25 սէնէ գարֆընտա օարֆ էտիլմէօինն չարթ գօմուշ տըր: Սէրմայէ վէ ֆա'իլի պէօյլէճէ պիրլիքտէ օարֆ էթմէքիք օայէօինտէ չիրքէթ սէնէտէ 17տէն 18,000 ինկլ. լիրաօընա գատար ֆաղա ի վարիտաթա մալիք օլանագ տըր: Իշպու ֆաղա ի վարիտաթը եէնի թէպչ

չիրի պէշարէթ մէքքէլլէրի թէ'օիօի իշիւն գուլլանմագտան իօէ, մէվճուտ միօթօնէր մէքքէլլէրինի թագվիլէ իշիւն գուլլանմագլըղա գարար վէրիլմիշ տիր:

Ինկիլիզ վէ էճնէպի Բ. Մուզ. Շիրքէթինն եիւզիւնճիւր րէ'օի սէնէ ի թէ'էսօիւսիւ միւնտապէթիլլէ Թօփլանմագտա օլան ի'անէ ազշէսինն մըգտարը 300,000 ինկիլիզ լիրաօընա պալիլ օլմուշ տըր: Թարիլի մէվճուտիլէթինն իլը սէնէլէրի գարֆընտա պու չիրքէթ' 5,000 Բ. Մուզ. վէ ազաամը թապ' ու նէշը էտէր իտի: Թարիլի մէզքիւրտէն 100 սէնէ օօնրա չիրքէթ թագրիպէն 6,000,000 նուսխէ թապ' ու նէշը էթմիշ տիր: Էլեւէվմ Ամէրիգա Բ. Մուզ. չիրքէթի սէնէվի 2, վէ Իօզօլիա Բ. Մուզ. չիրքէթի 1 միլեօն նուսխէ թապ' ու նէշը էտիյօր: Պու չիրքէթլէրին սէնէվի մէճմու'ը նէշրիյաթլարը 9 միլեօն նուսխէյէ պալիլ օլուր: Եէթմիշ մու'ալլին Բ. Մուզ. չիրքէթլէրի իլէ 50 գատար օա'իր չիրքէթլէրին տախի նէշը էթտիքլէրի նուսխէլէրի հիթապա տախիլ էտէճէք օլուր իսէք, մէզքիւր նուսխէլէրին մըգտարը 10 միլեօնա պալիլ օլուր:

Փիշ ի նազարըմըգտա կէնճ պիր Ամէրիգալը չօպանըն էտէր ի գալէմի օլան պիր պէնտա պուլունմագտա տըր: Միւմաիլէյն չօպանա պուլունտան 8 սէնէ էվվէլ րասթ կէլտիլիմիզ գէման հէման գօլէճէ կիրմէյէ հազըր պիր չօճուզ հալինտէ պուլունմագտա իտի: Միւմաիլէյն գա'աթը վիւճուտտէն նաշի խանէլէրինտէ գափանըզ գալմըշ օլանլարըն, վէ քիլիօէյէ կէլմէլէրի իլէ պէրապէր գուլագլարընն աղըրըղը օէպէպիլլէ իշիթմէք խուսուսընտա միւշքիլաթ չէքէնլէրին նի'մէթ ի 'իպատէթէ հիթօէտար օլմալարը իշիւն քիլիօէօի թարաֆընտան կէօրիւմիւշ օլան թէտարիքտէն պահօ էթմէքտէ տիր: Պու իշ ճիւզ'ի պիր մէտարիֆլէ թէլէֆօն մա'րիֆլէթիլլէ իճրա էտիլմէքտէ տիր: Մինպէր ճիւզարընտա նաշիլ տէնիլէն պիր ալէթ վար իսէ տէ, վա'ըզըն պուլալէթին իշիւն օէօյլմէօինէ, եախօտ հաթթա անըն օրատա պուլունտըղընը տէրիսաթը էթմէսինէ պիլէ հաճէթ եօզ տըր: Պու ալէթէ պիր թագըմ թէլլէր մէրպուլ օլուզ, իշպու թէլլէր սէօլէրի պու վէճիլէ օտալարընտա գափանըզ գալմըշ օլանլարա նազլ էտէր, վէ անլէր պու օայէտէ տու'այը, օգուշուլան իւահիլէրի վէ վա'ըզ փէք վազըն վէ պէլլի օուրէթտէ իշիտիլլէր:

Տօւ'ա' Ալլանտան հէր շէյ իսթէմէք տիր: 'Իպատէթ' Ալլանը թա'գիմ վէ թէմճիտ էթմէք տիր: Միւլագաթ' Ալլան իլէ պէրապէր օլմագ տըր: Անըն իլէ պէրապէր օլմագլըղըն թաթլըղընը պիլի'ր միօին: — Պատ. Բ. Թ. Շօֆիլտ

ԴՐՈՇՄ ՎԵ ՆԻՔԵԱՀ

Նիքեան միաձայնեցեալ ժողովոյն փոթեցեալն գրգռարտան Դրոշմ օրոնմալարը թալեպ էտրմէօնտէն նէշէթ էտէն մէօէլէլէրէ տա՛ր պա՛ղը ֆարգը մահալլէրտէն պու եագընլարտա տախի մէքթուպլար ալմըլըզ:

Իմտի մուսապիրլէրիմիդտէն պիրիօնին սիււալընա ճէվապէն էվվէլա Դրոշմ հագընտա պիզ Փրօթէսթանլարըն թալիմիին իֆատէ էտէլիմ: Պիզ Բ. Մուգատտէստէ Դրոշմ խորհուրդը կէօրմէտիյիմիզ իչիւն էօյլէ պիր ային գապուլ էթմէյիզ: Ահաւը Աթիզտէ մուգատտէս եաղըն գիքրի վար իսէտէ, Ահաւը Աթիզ թանգիմի Բրիտտոտա իթմամ օլունտըլընտան, անլէր ինճիլէ մէֆօուլի հիւքմիւնտէ տիրլէր: Ահաւը Աթիզ թանգիմիին օրունէթի (Գաղ. 5. 2, 6) քէհանէթի (Իպր. 7. 11, 12), Շաբաթը (Կօղ. 2. 16), հէյքէլի (Իպր. 9. 11, 12), վէհաթըլ պիւթիւն շէրիաթը (Իպր. 7. 18, 19) ինճիլէ իպթալ օլունմըլ օլտըլը իչիւն «մուգատտէս եաղ» տախի անը թալըյան քէհանէթիէ պէրապէր ինճիլ թանգիմիինտէն իխրաճ էտրիմի տիր: Ահաւը ճէտիտտէ իսէ մուգատտէս եաղըն գիքրի պիլէ եօզ տըր: Վագա՛ա ինճիլտէ «եաղ» գիքր օլունտըլ իսէտէ, օ՛ եա խասթալարա օրլիւլէն ա՛տի եաղ տըր (Մարկ. 6. 13: Յակ. 5. 14), եատա՛ ումուլմէն ճէտէտէ թուալէթ իչիւն սիւրիւլէն գօգուլու եաղ տըր (Մարկ. 26. 7: Մատթ. 6. 17), ինճիլ թանգիմիինտէ Բուհիլ Գուտըն ինսան բուհընտա իճրա էթտիյի միւպարէք խըտմէթի իմա վէ իշարէթ էտէն պիր այինիմիզ վար, օ տա Վաֆթիզ տիր: Շու թագաիրտէ Միւռոնա վէ Դրոշմա հիշ պիր ինթիյաճ պուլունմատըգտան մա՛տա, խուսուսա անա ճահիլ էհալի Բուհիլ Գուտըն միւնէսսէմ պիր հուգուրը մագամընտա պագմաթը, վէանախարիզ իւթ թապի՛ա քէրամէթ աթֆ էթմէօիթէհիլէքէօիտէ պուլունտըլընտան, էօյլէ պիր թալիմի քէնտի քիլիսէմիզ իչիւն մուգիրը վէ զայր ի ճա՛րգ՝ատտ էտէրիզ, էլպէթ պաշգալարըն էֆքեարընր տա հիւքմ էթմէք իսթէմէյիզ, լաքին պիզէն Դրոշմ թալիմի ինճիլէ մուգալիր օլուպ, պաթըլ իթիգատաթը մուճիպ օլան պիր թալիմ տիր:

Օլպիր թարաֆտան էրմէնի քիլիսէօնիննիքեահտա Փրօ. գըզտան Դրոշմ օլունմաթըն թալեպ էթմէօնէտէ տէնէնէյիմիզ եօզ տըր: * Հէր քիլիսէ մէ՛

* Պա՛ղըլար Դրոշմ իլէ պէրապէր Վաֆթիզ տէ իճրա էտրիյօր տէյիւ գանն էտիյօրլար իսէտէ, պիզիմ գըլաթմըգա, պուլ գանն եանլըլ տըր: Ինթիմալ քի էհալի արասընտա Դրոշմ վէ Վաֆթիզ ալին չէյ գանն օլունարագ էօյլէ իրվալէթ օլունըյօր: Էրմ. քիլիսէօնինն Փրօ. վաֆթիզիին թէքար էտէնէյիինն գանն էթմէյիզ:

մուրընըն քէնտի քիլիսէ ուսուլարընա իթիպա՛ էթմէօի վաճիպ տիր: Վագա՛ա պիզէ պունտան էվվէլ էրմ. քիլիսէօի բուհանիլէրինն թութաթըլ մէք տահա զիյատէ միւնէվլէր ֆիքը նէթիճէսի իտի: Նիքեանտա կէլինին մութլագ կիւվէյի իլէ ալին քիլիսէյէ ա՛տ օլմաթը զարուրի տէյիլ տիր: Կէլինէ մէզնէպի հիւրրիյէթ վէրմէքլիք տահա զիյատէ մա՛գուլ տըր: Վագա՛ա զէվճէյն ալին քիլիսէյէ ա՛տ օլմալար, էն էյիսի օ տըր: Լաքին զէվճ էրմէնի, զէվճ Փրօ. քիլիսէսինն ա՛տ օլարագ երինէ մուհապալէթի վէ մէօ՛ուտ վէ խրիթիյաննա էօմր կէլիլէպիլիլէր: Պօղոս առաքեալ պիրի խրիթիյան վէ օլպիրի փաթփէրէօթ օլան զէվճէյնին մուհապալէթիլէ եաշամալարը միւմքին վէ ճա՛րգ իտիյինի սէօյլէտիյի հալտէ (1 Կորն. 7. 12-14) իքիսի տէ խրիթիյան օլան զէվճէյն նիչիւն մէօ՛ուտ օլմասընլար: Պու սէպէպտէն պիզէ Դրոշմ հագընտա վէրիլէն եէնի էմր փէք միւնտա սիպ կէօրիւլմէզ: Երին տէ պիր քիլիսէ մէ՛մաթը օրը սըգըյա քէնտի քիլիսէսինն էօքի աւսուլարընը իճրա էթմէյէ ազատ տըր: Իմտի Լուս. կէնճէր իլէ էվլէնէնէք օլան գըզլարըն, վէ անլէրին վալիտէյնինն չիմալ գարարալաշտըրաճաղը մէօ՛լէլ շու տըր, եա՛նի գըզլարը Փրօ. քիլիսէսինն թէքէտիպ, էրմ. քիլիսէօի իլէ պիրիլէնէնէքլէր մի, տէյիլ մի: Պէօյլէ պիր տար քէրթէտէ պու օրլալա ճէվապ վէրմէք վագա՛ա փէք կիւճ տիր: Պիլա չիւպէն նիչէլէր իյա իլէ մէճպուրիլէթտէն մէզհէպլէրինն տէյիլմէյէ բազի օլաճազլար, պէլքի աղլար տա զամիրլէրինն օտաթգ գալմագ իչիւն, կիւվէյիլ տէ մէզնէպինն տէ իէտտ էտէնէքլէր: Հէր նաթըլ օլա, Ս. Կաթօղիկոթըն մէզքիւր էմրի պիր չօգ կէնճէլէրի տար պիր մէվգըյէ գօյմուշ տըր: Պու իքի ճէմա՛աթ, եա՛նի Փրօ.լար վէ Լուս.լար ալին նէտէն վէ ալին տինտէն, եա՛նի ճիւմիսի տէ խրիթիյան օլաթգլարը իչիւն մուհապալէթի վէ միւթթէֆիզէն եաշատըզլարընտան, կէնճէլէրի տէ պիրիպիրլէրինն մուհապալէթ էտէրէք էվլէնմէլէրինն եօլ աշըլըյօր իտի: Պէօյլէ սըրալարտա կէնճէլէրէ մէզնէպ թէպալիւթընը շարթը էլզէմ տէլիւ թէքլիֆ էթմէք պիզէ ճա՛րգ տէյիլ տիր, վէ հալա իւմիտ էտէրիզ քի, մէզքիւր նիզամ թա՛տիլ էտիլիլ: Լաքին օլ խուսուստա պիր մուհիմ մէօ՛լէլ տահա վարտըլ պու տէֆա՛ պիր ազ անա նագարը տիգգաթ տա՛ վէթ էթմէք իսթէրիզ:

Պիր գըզ գանարագ եա իյա իլէ Դրոշմա բազի օլուր, պիր գաշգաթը բազի օլմագ, օղլան տա գըզտան վազ կէնէր, վէ ալագա գաթ՝ էտիլիլ, նիքեան օլ

մազլար: Պոսնլար գոլայ: Լաքին ֆարդ էտէլիմ քի
գըզ մէզնէպինի թէրք էթմէյիպ, Դրոշմա բազի օլ-
մազ, օղլան տա գըզտան վազ կէշմէք իօթէմէզ .
քահանայ տա շու հալտէ պոսնլարը նիքեան էթմէզ
իօէ, օլ գէման նէ՝ եսփմալը: Իշթէ մէսէլէ պու-
րատա չաթալլանըր: Պէօյլէ սըրալարտա քիլիսէ
վէ թապի'աթ պիրիպիրինէ մօսխալիֆ կէլիլէր:
Գալպէրի ալըրամազսըն, ի'թիգաւարը պիրէշտի-
րէմէզսին, քահանայ Ս. Կաթողիկոսըն էմրինէ
գարչը նիքեանը գըյամազ: Կէլ պու փիրինճի թէ-
միլլէ:

Պիգճէ պոսնլար օտաէ պիր թարիգի վարտըր: Պիգ
փրօթէսթանլար նիքեանտա հէր իքի թարաֆըզ
մ իւսալի հազգը վար սրր տէյիլ տիւ: Ինչի: Իրիչնի
քեանտա կէնճէ Վէն պու գըզը գէվճէն օլմազ իւզ-
րէ ալըր մըսըն տէտիյիմիզ կիպի, գըզա տա Վէն
պու կէնճէ գէվճին օլմազ իւզրէ վարըր մըսըն
տէմէյիզ տէ Վնը ալըր մըսըն տէրիզ: Պու փաղար-
լըզտա իքիօի տէ ալան օլտըգճա, նիքեան իքիօին
տէ հազգը տըր: Վադա'ա պիր ճիհէթլէ կիւվէյի էվ-
վէլ տիր: Թէքիֆի օէտէր, էվվէլ անա սիւ'ալ էտի-
լիր: Լաքին հուգուզ վէ իմթիյազճա իքիօի միւ-
սալի տիրէր: Շու հալտէ պու նիքեանը քահանայ
գըյամազա փրօթէսթան պատուելիօի գըյապիրի:
Վէ փրօ. նիքեանը իչիւն հէր իքի թարաֆըն փրօ.
օլմազը լազըմ կէլմէզ: Պիգ տտէմէրի նիքեանտա
պիլէ մէզնէպէն հիւրը վէ մօսխալար պրազըրըզ,
փրօթէսթան պիր գըզ Լուս. պիր կէնճի ալըրիօէ:
կէնճ Լուս. գալարազ անլէրին նիքեանընը գըյա-
պիրիփիզ: Էկէր օլ կէնճ գանըլ իլէ փրօ. օլուրօս,
անա տէյնէյիմիզ եօզ տըր: Լաքին նիքեան խաթ-
րը իչիւն փրօ. օլմազընը թալէպ էթմէյիզ: Վա-
դա'ա քիլիսէմիզ հէր քէսէ ալըզ տըր: Վէ փրօ. քի-
լիսէսինէ տէյիլ տէ փրօ. հէմա'աթընա տախիլ օլ-
մազ իօթէյէնին մօսնիպլէրին ինճէ օւզուն թէֆ-
թիշ էթմէյիզ: Լաքին պիր կէնճ Լուս. գալարազ,
հիւսնի բիզասըյլէ փրօ. ուսուլընտա պիր փրօ.
գըզ իլէ նիքեան օլուսմազ իօթէրսէ: պիգճէ հի
պիր ի'թիրազ եօզ տըր:

Պոսնա պա'գէն շու եօլտա ի'թիրազ էտիլիյօր
կէօյա քի նիքեան էրքէյէ 'ա'իտ օլտըզընտան, պիր
էրմէնինին նիքեանընը անճազ պիր էրմէնի քահանայ
գըյապիրի, վէ փրօ. պատուելիօինին անըն նի-
քեանընը գըյամազընա միւսա'ատէ օլուսմազ: Լա-
քին պու սըրատա շու խօսուսալար տէրխաթըր է-
տիլմէլի տիր, էվվէլա պալատէ ֆարզ օլուսան
միտալտա տա նիքեանը էրքէթ թա'եին էթտի, ես-
նի քէնտի հիւսնի բիզասը իլէ նիքեանլարընը պիր
փրօ. պատուելիինին գըյամազընը թալէպ էթտի-

Սանիյէն, պիգ նիքեանտա գըզըն տա միւ-
սալի հազգը վէ իլէ պոսնլար կէրէք իտի-
յինի պիր մէպտէ տէյիլ գապուլ էթտիքէ, քէնտի
ճէմա'աթընընտան օլան պիր գըզըն նիքեանընը
կիւվէյինին տէ իլէ ու բիզասը պոսնլար կէրէք շար-
թը իլէ գըյամազընընը պիրա շիւպէն միւսա'ատէ
վար տըր:

Պոսնտան մա'տա մէ'էլէ իքի կէնճլէրին մա-
հապէթի վէ մէզնէպի հիսսիյաթլարը կիպի էն
նաղիք վէ մօսնիմ, հաթթա օլ կէնճլէրին իս-
թիգալլէրի իլէ տօղրուտան 'ալագասը պոսնլան
պիր ճիհէթէ թէ'ալլիւզ էթտիքէ, միւթմէ'ին իզ
քի էրմ. քիլիսէսի իտարէսի տէ պու շէյէ ի'թի-
րազ էթմէզ. հաթթա պէօյլէ պիր նիքեանտա կիւ-
վէյինին էվ քահանայօր տա հազըր պոսնլանուպ,
խըմէթ իւզէրինէ տու'ա 'արզ էյլէյէպիրի: Պէօյ-
լէնէ պիր քիլիսէնին թապի'աթլա ինթիլաֆա կէլ-
տիյի շէօյլէ պիր սըրատա քիլիսէնին պիր պաշա
շիւպէսի պու միւշքիլի բէֆ' էթմէք իչիւն մօսա-
վէնէթ էտէր վէ մէ'էլէ հալլ օլուսուր: Վէ գալպ-
լէրի պիրիպիրլէրինէ վէ հիւ պիրի քէնտի մէզնէ-
պի գանըլընա պէօյլէ օտաղաթլա եսփըլըպ գալ-
մըլ օլան իքի կէնճլէրին իլէրուտէ մօսթու պիր
'ա'իլէ թէշքիլ էտէնէքլէրի տահա զիյատէ միւսթէ-
միլ տիր:

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՊԻՐ ՄԻԻՊԵՇՇԻՐԻՆ ԹԱՐԶԸ ՀԱՅԱՔԸ

(Պատ. Ու. Ճ. Տօնըն)

Կէշէն օէնէ պիւսպիւթիւն եէնի նէվ'տէն պիր
էօմր կէշիրտիմ: Խայը օէնէլէրտէն պէրու հիւ
պիր կիւն կէշմէմիշ տիր քի, անտէ պիր գաշ
ա'աթ օաքիթ պիր քիւթիւպիսանէտէ չալըշմը
օլմայայըմ, Եիրմի օէնէտէն պէրու միւթէվաթըթ
հիսապլէ օէնէտէ պիր քիթապ թէ'իֆ էթմիշիմ.
հէր հաֆթա իքի վա'զ վէ զաղէթալար իլէ մէմօս-
'ալար իչիւն պիրտէն զիյատէ պէնտլէր եաղմըլըմ,
վէ թէրազգը վէ թէքէմիւլէ. մախսուս իչպու
աաքին օտամտան վէ թահոլի վէ թէ'ալլիւմէ մախ-
սուս իչպու խալի վազթըմտան տօլայը հէր կիւն
Ալլահա շիւքը էթմիշիմ տիր:

Հայաթընըն իչպու թարգը՝ 1904 Սեպտեմբեր-
տէ Ամէրիկայը զիյարէթ էթտիյիմ գէման ափան-
օրը նիհայէթէ էրտի: Պիւսպիւթիւն ֆարգը
նէվ'տէն պիր իլէ կիրիշէք իչիւն տէրուսիմտէ
պիր մէզպուրիյէթ հիսս էտիյօր իտիմ, վէ իրատէ ի
իլահիյէնին պու օէվգինէ թէպա'իյէթլէ ճէմի
մէվգուլարըն էն պէօյլիւլանէ, վէ հէտէֆ ի մագ-
սուտլարըն էն ճէլիլինէ, ես'նի շախի սիրէթ

ճուղը սողողա խայրճա տայանըզը գըլար։ Պիր ատէմ թանըրըմ քի, 'ալէտտէվամ հարէքէթ իշին-տէ օլուպ, պիւթիւն սէնէ դարֆընտա պիր կէօմ-լէք պիւլէ կիյմէյիպ, եալընըզ պիր պէզ փանթալօն իլէ պիր քէթրի կիյէր։ Օ՝ պիւթիւն սէնէ դար-ֆընտա օտաթընն փէնճէրէլէրինի կէճէ կիւնտիւզ ալըզ սազլայըպ, աթէշ եազմազ վէ թուրփ կիպի օաղլամ տըր։ Վազա'ա պու իֆրաթա վարմազըզ իօէ տէ, պիր քիմօէնին քէնտիսինի սողողա նա-սըլ ալըշտըրապիլէճէյինի կէօթէրինի։

Տօգ. Փիթըրըն իթիզատընճա, գըշ ալարըր գարֆընտա մուհիմմ մատտէլէր օլան թէճտիտ ի հավա վէ թէսխին մէս'էլէլէրի լազըմ օլտըզը գա-տար անլալըմամըշլար տըր։ Դըշ ալարընտա գու-հուր էտէն խաթալըզլարըն գըթմը ա'գամը պօ-զուզ հավատան վէ մա'տէն քէօմիւրիւնտէն չըզան կաղլարտան նէշ'էթ էթմէքտէ տիր։ Իշթէ խանէ-տէ կէշիրիլէն հայաթըն ֆէնա նէթիճէլէրինին սէ-պէպի պուշլար տըր։ Միւմաիլէյին էֆքեարընճա պու ահվալ թէպտիլ օլուշմալը տըր, վէ գըշն ա. չըզտա օթուրըպ, գըշ կիւնէշի ալթընտա ըսըն. մազըզ, վէ եազըն էվտէ կէօլկէտէ օթուրմազըզ տահա զիյատէ քեարը 'ազիլ տիր։

Թէճտիտ ի հավայա կէլինտիքտէ, պիր օտանըն հավաթը 'ալէլիսուսու կէճէլէյին նէ գատար չօգ թէճտիտ էտիր իօէ, օ գատար էլի օլուր։ Եա-թազ օտալարըմըզ էյիճէ հավալանտըրըմալը տըր։ Հայաթըմըզըն պիր օիւլսիւ անլէրտէ կէշիրիլի։ Ճէնուպ թարաֆընտա պուլուշան պիր եաթազ օ-տաթը՝ գըշն իշթիմալ քի, էն էյիթի վէ էն ֆէ-րահպախը տըր։ Պէօյլէ պիր օտա միգրապլար ի-շիւն էօլիւմ տէմէք տիր։ Սօղուզ ալմանըն, եա-խօտ նէզլէնին միւտտէթինի գըսալտըր, վէ վէրէմ օրայա տախիլ օլամազ, Եազըն կէօլկէյէ միւհթաճ օլտըզըմըզ կիպի, գըշն տախի կիւնէշէ միւհթաճ ըզ։

Մուհարրի ի պէնտ՝ ելէճէք իշէճէքտէն պահա իլէ, անլէրին սէնէնին իշպու մէվօմիմտէ մու-հարրիք նէվ'տէն օլմալարը իւզուլմընը պէյան էթ-տիքտէն օօնրա, գըշ մէվօմիմտէ էն զիյատէ խա-թալըզլարա մա'րուզ օլան ալէթլէր՝ ալաթը թէ-նէֆիլէօիյէ օլտըզը խուսուսընը թէ՛քիտ էթմէք-տէ տիր։ Տօգթօրըն իտտի'ասընճա, պիզ գանըն էյի ճէվէլան էթմէօնի մուզայեէտ օլմալը իզ քի, • խաթալըզտան էքքէն սազընապիլմէք իշիւն պիզէ եարտըմ էյէսին։ «Վէ լաքին նէվազիլ պիր տէֆ'ա էյիճէ եկըլէշմիշ իօէ», տէյօր միւմաիլէյի, «թէրլէմէք վէ օա'իւր եօլլար իլէ փաքլէնմէ գա-փօճըզլարընը աշ, վէ գանըն ճէվէլանընը թա-

տիլ վէ թանգիմ էյլէ։ Էյի պիր միւհթիլ եախօտ պիր համամ խաթալըզը տէֆ' ու իզալէ էտէ-պիլիր։»

ՀԱՅԱԹ ՆԵ՛Ր ՏԻՐ

(Փրօֆ. Թ. Յ. Մախմուճեան, Մերչէնթ-ն)

2.

Հայաթա մալիք մախուզաթըն, խուսուսա հայվանաթըն, պիր 'ալամէթի տախի հիսօիյաթ տըր, Հայվանաթըն ա'լա նէվ'լէրինտէ հիսօիյաթ խուսուսի գըսմարա վէ 'աօսպէլէրէ մէրպուլ իօէ տէ, ամիպանըն թէֆրիզ օլուշմըշ պիր գըթմը եօգ տըր, պիւթիւն վիւճուտը հիսօ էտէր։ Մէսէլա՝ պուլուշտըզը գապը նալէհան օտաթաճազ օլուր ի-սէն, ուզաթմըշ օլտըզը տալարը չէքիլիւր վէ տէ-րուինտէքի ճէվէլան տալուր։ Սուլա պիր թուզ եախօտ էքի պիր նէսնէ գարըշտըրաճազ օլուր ի-սէն, եինէ 'այնի հալ վուզու՝ պուլուր։ Էկէր ալ-գօօլ, քլօրօֆօրմ եախօտ էթէր կիպի ուլուշտըրը-ճը պիր մատտէ գաթար իօէն՝ ամիպա պիւս պիւ-թիւն ուլուշուր։ Սու սօղուտըզճա ամիպանըն հարէքէթլէրի էքօիլիւր, վէ էնճամ սու տօնմազ տէրէճէսինէ վաթըլ օլտուզտա՝ արթըզ թէփրէն-մէզ. տահա զիյատէ սօղուլթըզտա էօլիւր։ Սու-յու ըթթօան 25°C ա գատար հարէքէթի արթար, անտէն օօնրա թէքրար էքօիլիւր վէ 40°C տա եինէ ուլուշուր։ Ձիյանըն ֆարզը նէվ'լէրի վէ էլէքթրի-գիյէթ տախի ամիպանըն հարէքէթլէրինի թէքօիւր եախօտ թէնզիլ էտէր։

Լաքին հայաթըն ախէր պիր 'ալամէթի տահա վար տըր. պու տախի ճինօիլի պազը օազլամազ իշիւն քէնտինէ պէնզէր ախէր ֆէրտլէր մէյտանա կէթրիւրէպիլմէք գապիլիլէթի տիր։ Ամիպատա պու զալէթլէ օաֆի պիր սուրէթտէ իճրա օլուշուր։ Մէրքէզիտէ պուլուշան չէքիլտէք օրթաթընտան պէօլիւնմէյէ պալար վէ 8 րազամըն չէքիլինի ա-լըր. պու թազսիմ տէվամ էտէրէք, Փրօթօփլազմ տախի 'այնի չէքիլի քէօպ էտէր. էնճամ պիւթիւն վիւճուտ իքի գըթմա ալըլըպ, հէր պիր գըթմ պի-րէր եէնի ամիպա օլարազ պէօլիւր։ Պուշլար օօն-րա թէքրար թազսիմ օլուշուր, վէ պէօյլէճէ ճինօի տէվամ էտէր։ Պիր թէք հիւճէյրէտէն 'իպարէթ օ-լան էտնա հայվանաթ վէ նէպաթաթ նէվ'լէրի-նին ճիւլմէօի պու սուրէթտէ տէվամ էտէր։ Նէվ'-լէր քէմալա տօղրու իլէրի վարտըզճա տահա մախ-ուլթ վէ միւրէքքէպ վիւճուտլար, տահա զիյատէ թէֆրիլիւթ հաթըլ օլուր. հէր ֆարզը հիսօ վէ խըտմէթ իշիւն ֆարզը գըսմար վէ ա'զա՝ պու-լուշուր։ Պէօյլէ մախուլթ հայվանաթըն պա'զը-

ընդ իրեն թագսիմ օլունարագ, պա՛ղըլարը տախի
տոմուրնագ մազամընտա գըթմար թէֆրիգ էտե-
րէք ճինուրինի իպգա էտերլեր: Էքսերիյէթ իօէ
եռւմուրթա եերինի թութան պիր հիւճէյրէ իլէ
պաշլարըպ թէտրիճէն, քէմալա էրէրէք վախտէն-
լերինէ պէնդէր եավրուլար մէյտանա կէթիրիրլեր:
Պու սօն թագըմտա պա՛ղըլար ուլթ պիր ֆէրտ-
տէն հասըլ օլուրլար, ախէրլեր իքիտէն: Իքի
ֆարգըլ հիւճէյրաթ պիրլէյրէք, տերուլէրինտէ-
քի չէքիրտէքլեր պիր թէրքիպէ կիրէրլեր: Հէր
պիր չէքիրտէքտէ Գըօօօթ թա՛պիր օլունան ուֆա-
ճըգ չըպուզլար հասըլ օլուր: պուճլարըն 'ատէտի
հայվանընա կէօրէ 2տէն 168է գատար օլապիլի:
Պիրլէյն իքի հիւճէյրաթըն հէր պիրի պու 'ատէ-
տին նըսֆընա մալիք տիր: Պիրլէյտիքտէն սօնրա
քըթօղթմար պոյսէնա իքիյէ պէօլիւնէրէք, պիւ-
թիւն հիւճէյրէ իքիյէ թագսիմ օլունուր: պու ի-
քի թէքրար 4, 8, 16, 32, 64, 128 վէ դայրիհոււմ
գըսմարա թէֆրիգ օլունուր: էնճամ պունլար
փէք չօգ արթմագլա փէյտերփէյ հայվանըն ֆարգ-
լը ա՛ղաթը թէչէքքիւլ էտէր: Վաթֆը չօգ վագթա
միւհթամ օլան պա՛ղը փէք տագիգ թէճրիպէլեր
իլէ կէօթէրիլմիլ տիր քի, ինգըսամտա գըթմա-
ղօմարը ֆարգըլ սուրէթտէ թէվգի՛ էթմէքլէ, հայ-
վանըն չէքիլնի թէպտիլ էթմէք, գըթմար 'իլալէ,
եախօտ հազֆ էթմէք գապիլ տիր: Թէքրար կէօս-
թէրիլմիլ տիր քի, պա՛ղը հայվանաթտա սալթ
պիր նէվ՛ հիւճէյրէտէն տախի եավրուլար հասըլ
օլապիլի, լաքին 'ուսուսմէն զա՛իֆ օլուր: չէօյլէ
քի իքի նէվ՛ հիւճէյրաթըն իխթիլաթը գուվվէթ-
ի եավրուլար հուսուլընա պատի օլմագտա, վէ
ճինսին խաթսիյէթլերինի տահա միւքէմմէլ սու-
րէթտէ իպգա էթմէքտէ տիր:

Էնրամը սէմալիյէյի, մէսէլա չէմօի, գամէրի
վէ սէյեարլէրի մէտարլարընտա, մէրքէզլէրի վէ
միհվէրլէրի էթրաֆընտա տէվէրան էթտիրէն գուվ-
վէթ հէր նէ իօէ, աշիքեար տըր քի պիլիւրճէ
տէհրլէր, միլեօնլարճա սէնէլէր պիլա ինգըրագ տէ-
վամ էթմիլ տիր, նէ՛ վագթ պաշլամըլ, պիլմէյիգ:
'աճէպա պիր կիւն խիթամ պուլաճագ մը, ճէվա-
պըմըլ հօգ, Հայաթա մալիք օլան մախլուգաթ
պէօյլէ տէյիլ տիր: անլէրին մու'այեէն պիր կիւն-
տէ թէվէլիւտ էյլէտիքլերինի պիլտիյիմիգ կիպի,
կիւնիւն պիրինտէ տախի վէֆաթ էտէճէքլէրինէ
սուլա չիւպէմիլ հօգ տըր: Սալթ չու նօգթատա
ֆարգ վար տըր քի, պիր միգըթալըն 'էօմիլու ան-
ճագ պիր գաչ սա՛աթ սիւրէր իքէն, պիր թօթա-
ղա 300 սէնէ վէ Դալիֆօրնիսըն Մաճի՛ աղաճը
5000 սէնէ եաշայապիլիյօր: Լաքին էնճամ միգըթա

էօլիյօր: Թօթաղա վէ մաճօթ աղաճը տախի էօ-
լիւյօրլար, պաշգա չարէ հօգ տըր:

Ամիպա պիր գաչ սա՛աթ եաշատըգտան սօնրա
իքիյէ թագսիմ օլույօր, տէմէք քի էօլմէյօր, ան-
ճագ չօղալըյօր տէյէպիլիլիգ: վէ պու կիւնքի ա-
միպալար տէվամ իւգրէ պիլիւրճէ սէնէլէր ագտէմ
մէվճուտ օլանլարտան իլէրի կէլմիլ տիրլեր: Պիր-
ազ հիօտալ իլէ կէօրէպիլիլիլ քի պու թագսիմ
կիւնտէ սալթ պիր տէֆա՛ վուգու՛ պուլա, գիւր-
րիյէթի 21 կիւնտէ միւքեա՛ալ պիր մէթրօ սու-
յու սօլտուրաճագ: ալթընճը հաֆթանըն սօնու-
տա՛ 500 մէթրօ պօյտա, 200 մ. էնտէ վէ 10 մ.
տէրիլիլիքտէ պիր հափուգ սօլտուրաճագ: սօղու-
ղուճը հաֆթանըն խիթամընտա Պահրը Սիյա-
հա անճագ օղաճագ: վէ պիր սէնէ պէօյլէ տէվամ
էթօէ, տիւնեանըն ճիւմլէ սուլարը անըն գիւրրի-
յէթիլիլ գապզ էթմէյէ քեաֆի օլմայաճագ տըր:
Հագիգաթը հալտէ ամիպա պունուլն միլեօնտա
պիրի գատար տախի արթմայօր: Զիրա պիր մա-
հալտա կէչէն սէնէ նէ՛ չօղլուգտա պուլունտու
իսէ, պու սէնէ միգտարը երինէ 'ախի տիր: Տէ-
մէք տիր քի չօղլարը թէլէֆ օլույօրլար: պաշգա
հայվանլար, սօղուգ վէ սըճագ հալլէր անլէրի թէ-
լէֆ էտիյօրլար:

Իմտի էօլիւմ նէ՛ տիր: Հայաթ 'ալամէթլէրինի
խիթամա էրտիրէն պիր հալ տըր: Ամիպանըն
սալթ պիր գէրրէօի եախօտ հիւճէյրէօի օլուղըն-
տան, պիր հիւճուլ իլէ խիթամ պուլուր: ալա
մախլուգաթըն իօէ հիւճէյրաթը չօգ տըր: էօլիւմ,
այրը այրը հիւճէյրաթա հիւճուլ էտէր: Հէր իլ-
լէյն գըսմ էսքիր, վէ հիւճէյրաթընըն պիր գըսմը
թէլէֆ օլուր: պէօյլէճէ վիւճուտըմըգտա հէր կիւն
միլեօնլարճա հիւճէյրաթ թէլէֆ օլույօրլար: Թէ-
լէֆ օլանլարը գըսմէն թէնէֆֆիւս էսնաօընտա
եազըյօրըգ: Անտէն մա՛տա գանըմըգտա պուլու-
նուպ, լէս-տէլի՛ թա՛պիր օլունան վէ ամիպայա
պէնգէյն մախլուգլար վար տըր քի, տամարլարտան
վիւճուտըն հէր գըսմընա կէչէրէք, թէլէֆ օլան
հիւճէյրաթը եերլէր, վէ մատտէսինի հազմ էտիպ,
գըսմէն վիւճուտըմըգա ի՛ատէ էտէրլէր: Լաքին
պա՛ղէն վիւճուտը գա՛իֆ պուլարագ օլ տէրէճէ
թէքէսիւր էտէրլէր քի, իւֆիւնէթլէրէ վէ խաթ-
թալըզլարա սէպէպ օլուրլար: չէօյլէ քի Մէչնի-
քէֆ կիպի պա՛ղը 'ալիմլէր լիւլաքօթիլէրի վիւ-
ճուտտան պիւս պիւթիւն գալտըրմանըն, եախօտ
հիլ տէյիլ իօէ 'ատէտլէրինի իթթէտիլիմիգ տէրէ-
ճէյէ մահուտա գըլմանըն պիր չարէօինի պուլուր-
սագ, ինսան 'էօմիլուլի թէմտիտ էտէպիլիլիլիլ գը-
տաընտա տըրլար: Տէմէք տիր քի, հէր 'ուզվի

վիճակում հէր կիւն, հէր սա՛ւթ զըսմէն էօլմէք-տէ, զըսմէն տիրիւմէքտէ տիր. պա՛ղլար գօլայ, պաղլար կիւն թէլէֆ օլմադտա տըր: Տէրունի-միգտէ տէվամ էտէն պու հիւնէյրաթ ճէնկի վէ-լատէթիմիզ կիւնիւնտէն վէֆաթըմըզ սա՛ւթընա գատար տուր օլմազ. 'էօմըիւմիւզիւն իլը զըս-մընտա արհէթիմիզ պէրքէմալ իսէ, ֆիւթուհաթ տա՛խմա սազ հիւնէյրաթըն թարաֆընտա տըր. խաթալըզլար կէլտիքճէ վէ օիննիմիզ արթորգ-ճա եափաշ եափաշ էօլիւմ զէրրէլէրի քէսպի գուվ-վէթ էյէր: Լաքին 'այնի զէմանտա վիւնտըն գա-պիլիյէթի մուգափէմէթի արթար, վէ չօնուզլարը թէլէֆ էյէյէն պիր չօգ խաթալըզլար պէօլիւքէ-րէ արթորգ թէ՛սիր էթմէզ. հաթթա պիր չօգ զէ-հիլէրէ գարչը վիւնտընտա խաթուքի ճէնքիլէր իլէրի կէլէրէք, վիւնտըն օլ զէհիլէրտէն տախի գօրգմազ. Սաղլամ պիր ատէմտէ պու հալ ուզուցն վազըթ տէվամ էտէր, 90-100 սէնէ եաշար. եինէ էնճամ զա՛խֆիլը արթար, վէ վիւնտըն հայաթը խիթամ պուլուր, ատէմ էօլիւր: էօլիւմ կէնճիլը-տէ վէ օրթա եաշտա տէնչէթիլի հիսս օլունուր իսէ տէ, վիւնտըն անա եափաշ եափաշ հազըրլա-նարազ էնճամ փիր իսթիյարըզտա անա արգու-իլէ մութազըր օլուրըզ. Պունտան իսթիյթամ օ-լունուր քի, ինսան 100 սէնէ եախտա տահա զի-յատէ եաշամայա թա՛եին օլունմաշ, լաքին տիւր-լիւ տիւրլիւ սէպէպլէր անը մէն՝ էտիյօրլար. 'իւմ իսէ պու սէպէպլէրի պիրէր պիրէր գալտըմայա զայրէթ էտիյօր:

ԹԵՔՐԱՐ ՐՕՄԱԼԼԼԱՐ ԵՆՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

(Վեր. Մեյլն Զէնաեւն, Գոնեւ)

1905 սէնէօի Աւետաբէրին 40ընճը նիւմէրօ-սընտա «Միւնասէպէ» ֆաթընտա Րօմ. 7 պապ 15տէն 25 այէթլէրտէ թա՛րիֆ օլունան տէրունի հալին եէնի տօղուշտան սօնրաքի 'էօմըիւն թա՛-րիֆի օլտըզընը, վէ լաքին այնի սէնէյին 47նճի նօմէրօ Աւետաբէրինտէ Րօմ. 7նճի պապ սէրնամէլի պիր պէնտտէ իսէ եէնի տօղուշտան էվվէլըի 'էօմ-րէ 'ա՛խտ իտիյի ֆիթըրին օգուճաշ իտիլը: Աճէպա պու իքի ֆարգըլ էֆըհարտան հանկըսը Բ. Մ.ին թա՛լիմինէ տահա զիյատէ մուվաֆըզ տըր տէյիւ տիւլիւնմէք թապի՛ի տիր:

47նճի նօմէրօտաքի պէնտտէ օլ հալին եէնի տօղուշտան սօնրաքի 'էօմըի 'ա՛խտ իտիյի ֆիթըրի-նէ էտիլէն իթիւրադտա, Պօղոս առաքեալըն ըու-հանի 'էօմըիւ տէօրթ մէնզիլլէրտէն 'իպարէթ օլ-տըզը ֆարգ էտիլմիլ, վէ «Վազա՛ա պա՛զը 'իւմ ի իւհիյաթ մու՛ալլիմլէրի տախի պէօլլէ գապուլ է-

տէրլէր իսէ տէ, պիզ անլէրին 'էօմըլէրինին ըու-հանի հայաթտա Պօղոսընքինէ միւվազի կէլտիյինի պիլմէտիյիմիգտէն, պու պապտէ թա՛լիմլէրինի թաստիգ էթմէյօրըզ,» տէնիլիյօր. վէ պունուշլէ օլ թա՛լիմի թաստիգ էթմէտիլլէրինին սէպէպի անը գապուլ էտէն պա՛զը մու՛ալլիմլէրին «'էօմը-լէրինին. . . Պօղոսընքինէ միւվազի կէլտիյինի» պիլմէտիլլէրի իտիյի իմա էտիլիյօր:

Զաննըմըզճա, մէզքիւր հալ եէնի տօղուշտան սօնրայա 'ա՛խտ տիր տէտիլլէրի իչիւն օլ մու՛ալ-լիմլէրին 'էօմըլէրի Պօղոսընքինէ միւվազի օլմատը-զընը հիւքմէ էթմէք, եախտ միւվազի կէլտիյինի քէնտիլլէրին պիլմէտիյի իչիւն միւվազի տէյիլ տէյիւ ֆարգ էթմէք վէ եախտ պու թա՛լիմի թաստիգ էտիպ էթմէմէքտէ թութուլան միյար անը գա-պուլ էտէնլէրին 'էօմըլէրինին Պօղոսընքինէ միւ-վազի կէլիպ կէլմէմէօի օլմասը տօղոս օլմազ:

Պիր ազ վազթ իչիւն օլ հալ եէնի տօղուշտան էվվէլ վէ եախտ սօնրա՛ մը տէյէճէք եէրտէ, Տը-մըզ Եօլունտա Յիսուսըն Պօղոսա կէօրիւնմէօի վազը՛աօնտան էվվէլ մի, Եօզա սօնրա՛ մը վազը՛ օլտու տէյիւ օիւ՛ալ էտէլիմ:

Մէզքիւր 47նճի նօմէրօտաքի պէնտտէ «Պօղոս հէր նէ թարիգ իլէ իսէ (փէք ինթիմալ քի 'Ահա ը 'Աթիգ շէրի՛աթը վաթըթաթը իլէ) կէօզլէրի աշըլ-տը, կիւնահըն գապիլիյինի կէօրտիւ» տէյիւ օ-գույօրըզ. պու շէլ Տըմըզ Եօլունտա Յիսուսըն Պօղոսա կէօրիւնմէօինտէն էվվէլ օլմուշ օլմամալը տըր, զիրա Պօղոս 1 Տիմ. 1 պապ, 12, 13 այէթ-լէրտէ «Մուգատտէմա քիւֆըլէտիճի վէ թէ՛ատտի էտիճի վէ շէթմ էտիճի իքէն, պէնի սատըզ օայըպ, խըտմէթէ թա՛եին էյէտի, ամմա մէրհամէթէ նա՛խ օլտում, զիրա իմանըզըզտա իքէն պիլմէյէ-րէք իշլէտիմ» տէյօր: Պօղոսըն Յիսուսա օլան ի-մանը Եօլտա Յիսուսըն անա նիտա էթտիյի զէ-ման պաշլատը, օլ վազթա տէք Պօղոս, «քիւֆըլ էտիճի, թէ՛ատտի էտիճի վէ շէթմ էտիճի» օլմազը կիւնահ տէյիւ պիլմէմիլ, տահա կէօզլէրի աշըլմա-մըլ իտի:

Եինէ Պօղոս «էֆէնտիօի օլան կիւնահտան պիր Եօլ իլէ խէլաթ պուլմայըպ, իրատէթինէ 'րազմէն կիւնահ էտէր իտի.» տէյիւ օգույօրըզ. պու տախի Տըմըզ Եօլու վազը՛աօնտան էվվէլ օլմամալը, զիրա Պօղոս Ա՛մալ 26 պապ, 9 այէթտէ «Պէն քէն-տիմ Նազարէթլի Յիսուսըն իմինէ մուխալիֆ փէք չօգ շէյլէր էթմէք պանա վաճիպ իտիյի զան-նընտա իտիմ» տէյօր: Օ Յիսուսա գարչը էթտիյի կիւնահարը իրատէթինէ ըազմէն, իսթէմէյէրէք տէյիլ, անճազ իսթէյէրէք վէ «Վազիֆէմի իճրա է-տիյօրըմ» տէյէրէք եափըյօր իտի:

Երեսնէ՝ «Պողոսըն պու չապալայընը քէնտինի 24նճի այէթտէքի մէվգընէ կէթիրտի . պէն նէ՝ պիւ չարէ ատէմ իմ . պու էօրիւմիւն ճէսէտինտէն պէնի քիմ խէլառ էտէճէք տիր» տէյիւ օգուլօրընը . պու Ֆէրեատ տախի Տըմընգ հօլու վագը՝աթընտան էվվէլ օլմուշ օլմամալը . զիրա Պողոս Ֆիլ. 3. 6տա «Ղայրէթ խուսուսընտա իսէ քիլիսէյէթէ՝ատտի էթմէքտէ օլուպ, շէրի՝աթտան օլան օալանտա գուսուրուգ իտիմ,» տէյօր . Գրիստոսա թէօլիմ օլմագտան էվվէլ օ քէնտինի կիւնանքեար վէ պիւչարէ պիր ատէմ կիպի կէօրմէտիքտէն մա՝տա, Ղայրէթի, վագրիքէսինտէ օատըգ վէ գուսուրուգ տէյիւ պիրիօր իտի :

Երեսնէ՝ Պողոս «Իմիտինի շէրի՝աթտան, ազլի գապիլիլէթինտէն, իրատէթ գուվվէթինտէն քէսիպ . . . ճան աճըսը իլէ վէ աճընըն պիր գալպ իլէ տիկէր պիր մէնպա՝ արատը,» տէյիւ օգուլօրընը . պու տախի Տըմընգ հօլու վագը՝աթընտան էվվէլ օլմուշ օլմամալը տըր, զիրա օլ վագթտա Պողոս քէնտինի օալի՝ զանն էտէրէք, Յիսուսա թէ՝ատտի էթմէքտէ իքէն Յիսուս անա հօլտա ափանսըգ նիտա էթտիյինտէ, օ էվվէլքի 'էօմրիւնտէն նէֆրէթ էթմիլ, վէ կիւնանընտան ճանը աճըմըն օլարագ տէյիլ, անճագ քէնտինէ «քեար օլան շէյլէրի Գրիստոս իշիւն զարար 'ատտ» էթմիլ օլարագ Յիսուսա թէսլիմ օլմուշ իտիյինի Ֆիլ. 3. 7տէ կէօրիւլօրընը :

Իմտի Բօմ. 7 պապ, 15—25 այէթլէր Պողոսըն Տըմընգ հօլուստա Յիսուսա թէսլիմ օլմագտան էվվէլքի 'էօմրիւնէ 'ա՛իտ տիր տէմէք օատէճէ պիր ֆուր տըր : Լաքին պալատէ զիքը էտիլէն ա.յէթլէրտէ Պողոսըն Յիսուսա թէսլիմ օլմագտան էվվէլքի 'էօմրիւնիւ թա՛րիֆ էտիյօր իտիյինէ ասլա չիւպէն հօգ տըր . էօյլէ իսէ աթիտէքի իքի խուսուսաթտան պիրիօրի գապուլ էթմէյէ մէճպուր իզ :

1. Բօմ. 7 պապ, 15—25 այէթլէրտէ թա՛րիֆ օլուսան հալ եա Տըմընգ հօլու վագը՝աթընտան օճըրայա 'ա՛իտ տիր տէմէլիլիզ, եա հօգ իսէ, 1 Տիմ. 4 պապ, 12, 13, 'Ամալ 26 պապ, 9, Ֆիլ. 3 պապ, 6 վէ 9 այէթլէրի օլտըղը կիպի անլամայըպ, անլէրտէն գուրթուլմագ իշիւն պիր չարէ պուլմալընը :

2. Օլ հալ եա եէնի տօղուշտան օճըրաքի 'էօմրիւն թա՛րիֆի տիր տէմէլիլիզ, եա հօգ իսէ Տըմընգ հօլուստա Պողոսըն Յիսուսա թէսլիմ օլմագտան իլէ եէնիտէն տօղմաքը արաքընա պիր միւտտէթ գօմալը իզ :

Տըմընգ հօլուստա Յիսուսա թէսլիմ օլմագտան էվվէլ, Պողոս հէմ կիւնանըն կէօրիւպ խէլառ օլմագա չապալամըն, վէ հէմ տէ 'այնի վագթտա

պիրմէյէրէք Յիսուսա գարըն կիւնա՝ իլլէմէքտէ վէ շէրի՝աթտան օլան օալանտա գուսուրուգ պուլուսմագտա օլամագ, էվվէլքի 'էօմրիւնիւ թա՛րիֆ էտէր իքէն, Պողոս պիզգաթ քէնտինի «Իմանսըղլըգտա իքէն պիրմէյէրէք իլլէտիմ,» Գրիստոսա «մուխալիֆ փէք չօգ շէյլէր էթմէք պանա 'վաճիպ իտիյի զաննընտա իտիմ,» «Շէրի՝աթտան օլան օալանտա գուսուրուգ իտիմ, լաքին պանա քեար օլան շէյլէրի Գրիստոս իշիւն զարար 'ատտ էթտիմ,» տէտիյի հալտէ, պիզիմ պուսնըն 'աքօսինի, եա՛նի Պողոս կիւնանըն կէօրմիւլ, խէլառ օլմագա չապալամըն, վէ 'էօմրիւնտէ նէֆրէթիւ ճան աճըսը իլէ Ֆէրեատ էթմիլ տէյիւ ֆարգ էթմէքիլիմիզէ հիլ պիր միւնաթէպէթ հօգ տըր : Պու օէպէպտէն մէզքիւր հալ՝ Տըմընգ հօլուստա Յիսուսա թէսլիմ օլմագտան օճըրայա 'ա՛իտ տիր տէյէճէյիլ :

Իքննի խուսուսա կէլինճէ, Ա՛մալ՝9 պապ, 4, 6, 17 վէ 18 այէթլէրտէ Յիսուսա «էյ Սաուղ, Սաուղ» տէյիւ նիտա էթտիքտէ, Պողոսըն «Եա՛ Բապ, նէ՝ իսթէրօին քի պէն եափայըմ» տէյէրէք թէսլիմ օլտըղը, վէ Անանիանըն «էլլէրիմի ա՛նըն իւզէրինէ գօյուպ, էյ Սաուղ պիրատէր . . . կէլտիյին հօլտա օանա կէօրիւնէն Յիսուսա կէօլլէրին կէօրսիւն, վէ Բուհ իւլ Գուսուլէ մէմու օլա՛սըն տէյիւ պէնի կէօնտէրտի,» տէմէթի իւզէրինէ «աէրիւլ անըն կէօլլէրինտէն օայքի փուլլաթ տիւլիւպ, կէօրիւր օլտու, վէ գալգըպ վաֆթիլ օլուստըղը զէման եէնի տօղուշա մալիք օլմատը տէյէմէյէճէյիլիզտէն, մէզքիւր հալ եէնի տօղուշտան օճըրաքի 'էօմրէ 'ա՛իտ տիր տէյէճէյիլ :

Պու հալի թա՛րիֆ էլլէմէքտէ Պողոսըն գուլլանտըղը լիսան տախի տա՛հա զիյատէ պէօյլէ օլտըղըն իմա էթմէ՛գ մի :

Լիսանըն 'իլմի օարֆճա օլան 'ալագաքը վէ Գնճը այէթտէքի «Իտիմ» ֆիլիլինի ալըպ, անտէն օճըրա կէլէն հէփ այէթլէրին օճընուսա գօնուլմա՛մաքը հագգընտա նիլէ շէյլէր տէնիլէպիլիւր, լաքին անտէն օարֆը նագարլէ, օլ այէթլէրին ֆիքըրինէ տիզգաթ էտէլիմ : Վագա՛ա եէնիտէն տօղմամըն պիր կիւնանքեար քէնտի իրատէթ վէ գուվվէթիլլէ կիւնանտան խէլառ օլմագա չալընըն օլապիլիւր : լաքին պուրատա Պողոս քէնտինին կիւնանա օլան վագլիլէթինի պիր կիւնանքեարընքինտէն ֆարգը պիր թարգտա ըէսմ էյլէյօր :

Այէթ 17տէ «Անը իլլէյէն արթըգ պէն տէյիլ իմ» տէյէրէք կիւնանը քէնտինէ մալ էթմէյօր . զաննըմճա, կիւնան՝ եէնիտէն տօղմամըն թապիլի պիր տտէմին մալի տիր : Ֆիլիպիգա անըն խէլառ

սա նա՛ր օլապիւմէօի իշիւն, կիւնան քէնտինին մալի իտիյինի հիսս վէ իգրար էթմէօի լաղըմ տըր:

Այ. 20տէ «Արիւն անը իճրա էտէն պէն տէյիլիմ» տէյօր: Պիր վազթ (Կա՛նի Ենիտէն տողմադտան էվվէլ) անը իճրա էտէն քէնտիօի իտի, լաքին Ենիտէն տողտուգտան Եօնրա անը իճրա էտէն քէնտիօի տէյիլ տիր: Եալընըզ Ենիտէն տողաւպ, Գրիստոռն քէֆարէթինէ մազհար օլան պիր միւմին կիւնահը քէնտինտէն այըրա պիրի:

Այ. 21-23տէ ճէսէտտէ օլան կիւնահ գանուըն իլէ Ալլահըն շէրի՛աթը արասընտաքի ֆարգ դայէթ շէտիտ պիր թարգտա հիսս օլուեմը տըր: 'Ահա ը 'Աթիգ թանգիմի թանթընտա Եաշայան պիրիսի իշիւն պէօյլէ պիր ֆարգ հիսս էթմէյէ մէճպուրիյէթ Եօզ տըր: 'Ահա ը 'Աթիգ շէրի՛աթըյլէ Եալի՛ օլմազ նիսպէթէն չօզ գօլայ իտի: զիրա շէրի՛աթըն սէպթ, պայրամ վէ այպաշըլարա 'ա՛իտ էմրէրինէ տիգգաթ, վէ իրթիքեապ էտիլէն կիւնահար իշիւն թանիւն օլուեմը միւթէնէվվի՛ գուրպանլարը վազթընտա թագաիմ էթմէյէ քէնտիօինի Եալի՛ վէ գուսուրօրզ 'ատտ էտէպիրի իտի: Ֆազաթ պաթընի ատէմտէ օլան գուսուրիյէթ մէպտէօի իլէ ճէսէտտէ օլան կիւնահ գանուըն ա-րասընտա վազը՝ օլան պէօյլէ շէտիտ պիր ճէնք տահա զիյատէ Գրիստոռա թէօլիմ օլտըգտան Եօնրա հիսս օլուեմապիրի պիր հալ տըր:

Այ. 24տէ «Պէն նէ՛ պիշարէ ատէմ իմ, պու էօլիւմիւն ճէսէտինտէն պէնի քի՛մ խէլաս էտէճէք տիր» Եօզիւ պիր կիւնահքեարըն Ալլահտան մէրհամէթ թալէպ էտէն տու՛աօը տէյիլ տիր: պէօյլէ պիր տու՛ա գապուլ օլուեմաազ: «Պէն նէ՛ կիւնահքեար պիր ատէմ իմ» տէմէյօր: «Պէն նէ՛ պիշարէ, Եօֆիլ, զէվալը, պախթօրզ ատէմ իմ» տէյօր: «Պէնի պու կիւնահտան» տէյիլ, «պու էօլիւմիւն ճէսէտինտէն քի՛մ խէլաս էտէճէք տիր» տէյօր: Եինէ պուրատա կիւնահը քէնտիօինտէն ա-յըրըյօր: անը ճէսէտէ համլ էյլէյօր: քէնտինէ գալ-սա կիւնահսըզ Եաշայանազ, լաքին ճէսէտտէ օլան կիւնահ գանուըն պրազմայօր: անըն իշիւն իօէ քէնտիօի մէս՛ուլ տէյիլ տիր: Շիմտի պիր կիւնահ-քեար Եա՛ Ալլահ, պէն դայէթ Եօֆիլ պիր ատէմ իմ: պէն կիւնահօրզ Եաշամազ իթէյօրըմ, լաքին Ենիտէն պանա վէրտիյին ճէսէտ պրազմայօր: րէճա էտէրիմ, պէնի պու էօլիւմիւն ճէսէտինտէն խէլաս էլլէ» տէօէ, Ալլահ անը գապուլ էթմէզ, կիւնահ-քեարըն տու՛աօը քէնտինի թէպրիթ էթմէք թար-զըյլէ տէյիլ, անճազ «Պէն նէ՛ պէօյիւք պիր կիւնահքեարըմ, Եա՛ Ալլահ, պէն կիւնահքեարա մաղ-ֆիրէթ գըլ», «կիւնահըմտան պէնի թաթհիր էլլէ»

(Մէզ. 51. 1-5) տէյիլ օլմալը տըր: Պու ֆէրեատ տահա զիյատէ խէլաս պուլմուշ պիր միւմինին կիւնահ իլէ ճէնքլէշմէօինտէ, իսթէմէյէրէք տիւշ-մէքտէն ախզ էյլէտիյի պիր Եարանըն ֆիղանը տըր:

Այ. 25տէ, պու հալ վազը՝ օլտըզ զէման, Պու ղոսըն Գրիստոռը թանըմազտա իտիյի անլաշըլ-յօր: Պու ալէթին իքի գըժընը Եէքտիկէրինտէն այըրըզ, արայա պիր միւտտէթ գօյմազըզա մէճ-պուրիյէթ Եօզ տըր:

8 պապ, 2 այ. «Թիսուգ Գրիստոռա օլան հա-յաթ րուհընըն գանուըն պէնի կիւնահ վէ էօլիւմ գանուընտան ազատ էյլէտի»

Պօղոսըն կիւնահտան ազատ օլմասը Բուհ իւլ Գուտօըն անըն տէրօւնինէ կիրէրէք, ճէսէտինտէ օլան կիւնահ գանուընը մահվ էթմէօի, վէ շէրի՛աթըն ահքեամընը քեա՛յիլէն իճրա էթմէյէ անը մուգթէտիր գըլմաօը վաթըթաօըյլէ տէյիլ, անճազ այ. 3տէ «Շէրի՛աթ թէն հասէպիլլէ 'աճիզ օլտըզ հալտէ իճրա էթմէտիյինի Ալլահ (Պօղոսա իճրա էթտիրէրէք տէյիլ) քէնտի օլուընը կիւնահըլ թէն միւշապէնէթինտէ . . . իւսալ էտիպ, կիւնահ 'ա-լէյինէ լէն-Ե հիւքմ էտէրէք իճրա» էյլէմէօի վա-թըթասըյլէ վազը՝ օլտու:

ԲԻԼԻՍԵԼԵՐ ՎԷ ՎԱ՛ՐՁԱԼԱՐԸՄԸՁԱ

14.

ՁԵՖՆԷ ԲԻԼԵԼԵ

Գրիստոռա սէվկիւլիւ պիրատէրլէր:

«Ձիֆթէ քիլիօէլի» թա՛պիրի պէլքի պիրտէն պի-րէ Եօզէ Ենի Վէ դարիպ պիր թա՛պիր կէօրիւնէ-ճէք տիր: հալ շու քի, օ Ենի պիր թէապվուր տէ-յիլ տիր: հէր կիւն օ կէօզլէրինիզ էօնիւնտէ հիւք-միւ ճարի օլան պիր հալ տըր: Նէ տէմէք իթէ-տիյիմի սիզէ իզահ էտէյիմ:

Ձիֆթէ քիլիօէլի տէմէքլէ, իքի քիլիօէլի ատէմ-լէր պուլուընտըղըն տէմէք իթէրիզ: Պու գապիլ մի տիր: Էվվէթ: հէր կիւն պէօյլէլէր իլէ իւլֆէթ վէ 'ալազա էթմէքլէ իզ, ինճիլի քիլիսէլէրիմիզտէ Լուսաուրչական, Օրթօտօզ վէ Գաթօլիք քիլիօէ-լէրինտէն կէլվէ էհալի պուլուընտուր, վէ անլէրտէն նիշէլէրինին քիլիօէլէրի չիֆթ տիր: Էթէտէն պէ-րի 'ատէթ տիր քի, պա՛զը շէյլէր մօտատան տիւ-շէրօէ, անլէրին Եէրինէ պալզա շէյլէր մօտա հիւք-միւնիւ ալըր: մէսէլա, մկրտութիւնտա իքի իմ թազընմազ — «Ենիկ Վարդան» շիմտի մօտա տըր: Պունա միւմաօըլ, պու զէմանտա իքի քիլիօէ թաշըմազ մօտա հիւքմիւնէ կէլտի: ինճիլի քիլի-սէլէրտէ «Հաղօրդ ալմազ», պէլլի կիւնլէրտէ Մը-

նունդ վէ Զատիկոսէ Լուս. քիւիսէլերտէ, մէսարի-
ֆաթը կնքահայր աղատան լազըմ կէլէն մկրտու-
թիւնլար էթտիմէք 'ատէթ հիւքմիւնիւ ալտը:
Պէօյլէ էթմէքտէ 'աճէպա մուճիպ նէ' օլմալը տըր:
Զօճազլարընը օլ քիւիսէլերէ ա'գա եափմանըն
կիզլի պիր նէվի օլմալը, եա.տա պա'զը սահիպի
թէ'տիր քիմօէլերին քէլֆինէ խըտմէթ էթմէք, վէ
էնթէրէսօ պու շէյէ սէպէպ օլոյօր: Քէզալիք
Դըշմը պոսկլար, եէս ու մաթէմ իմա էտէն վէ
քիւիսէլէ տօգանմայան ճէնազէ իշլերինի իօէ մէճ-
ճանէն օլտուղը իշիւն ինճիլի քիւիսէլեր իլէ սը-
րայա գօմազ ֆէհմ ու ֆիրասէթինի հա'իզ օլան
ատէմէլերէ Վիֆթէ քիւիսէլի» թէսմիյէ էթմէքլէ,
թամմ մանայը մէյտանա գօմուշ օլուրըզ, Պու
նէվ' մու'ամէլաթ հիշ պիր քիւիսէլ իշիւն շէրէֆլի
եա միւֆիտ օլմայըպ, պիլ'աք մուզիրր պիլէ
տիր: Պու էֆքեարըն միւրիտլէրի' պու հալէ «կէ-
նիշ էֆքեար» վէ հաթթա «քիւիսէլերի պիրպիրինէ
եազըն կէթրէն վէ պիրլէշտիրէն վասըթա» թէս-
միյէ էտէրլերսէ տէ, պիլ'աք քէնտի փայըմա պու
ճինս մահուտ սէօզլերտէ տար ֆիքը, քէօր էֆ-
քեար, շան վէ մէնֆա'աթփէրէթթիլէ մէվճուտ օ-
լուպ, մահզա քիւիսէլերտէ միւնազա'ա վէ 'ատա-
վէթ թօխուլարը սաշմագ իւզրէ իպլիօնի պիր
թէտպիրի տիր: Իքի քիւիսէլերէ ա'գա վէ 'ալազա-
տար օլմազլա, պէլքի քիւիսէլերին իշինտէ նէ վար
նէ եօգ ալեհա' օլմագ տըր, վէ հէր իքի քիւիսէ-
նին թէվէճհիւնիւ գազանմագ, «Եէգիտ ի պիւ-
լահ» ուսուլընա պէնզէր: Անլէր Եգիտէ թափընըր-
լար քի, անտէն շէրը իօապէթ էթմէօրն: Ալլահա
թափընըլար քի, քէնտիլերէ խայր կէլօրն: Պու
նէվ' ատէմլէր' քիւիսէլերի քէնտիլերէ քեար ու քիւպ
ալէթի էթմէքլէ, էօյլէլերին հիշ պիր քիւիսէլէ
խայրլարը տօգանմառըզլարը շէօյլէ տուրօռն, քի-
լիսէ էօյլէլերին պէս էյլէնճէօր օլմուշ օլուր: Լու-
սաւորշական պիրատէրլերին եանընտա անլէր կի-
պի պուլուռնագ, վէ Փրօ. պիրատէրլէր եանըն-
տա թամմ անլէր կիպի աղըզ սաթմագլա,
անլէր' քիմին էլինէ կէչլէօսէ անըն էլինտէ օյնա-
յան մայմուռնա պէնզէմիշ օլուրլար: Թամմ ինսան
Ջեպէ սահիպի օլան ինսան տըր: Իօթիգամէթ ի-
օսէ, ախլազը մէմտուհէնին մէպտէօր տիր: Բուհ
իւլ Գուսա կէօյլերճինէ միւշապիհ էտիլմիշ տիր: Օ
քիմին գալպինէ գօնարօս, օրատա բիյատան պէրի
պիր մուհապպէթ ի ճէտիտէ վիւճուտէ կէթրիպ,
անը հէտէֆ ու մագօէտինճէ թամմ քէնտի կի-
պի «սատէտիլ» պիր կէօյլերճին եափար:

Շու հալտէ պիր հագիգի խրիթիյանտա վահշի
հայվանաթ հիտտէթի, թիլքի գօւրնաղըղը, վէ

միւհիք երլան զէնրի պուլուռնագ: Հալ շու քի
պու միւրա'իլէր ալլամէթ Ուլլահն հուսուլէ կէ-
թիրտիյի սա'ատէթտէն քիւլլիլէն պի պէհրէ տիր-
լէր: Պիր քիմօս իւպիգ ի վահիտի իլէ միւթթէհիտ
տէիլսէ, շէրի'աթ Ուլլահա թամմ պի'աթ-էտմէզ,
Փէտէր վէ իպնուլլահա իման ը քեամիլէօր օլմայան,
րուհանի խէլասա 'ա'իտ հագիգաթըն հիշ պիր զէ-
ման հագգ հաֆըզը տէիլ տիր: Քիւիսէլ Եւրփէ
թալէպ էտէն պիր թէշքիլաթ տըր: վէ հէմ պու
թէշքիլաթ Յիսուս Քրիստոսըն պի պէհա օլան գա-
նընըն պէտէլի տիր: Քրիստոս անը սէվտի, վէ
անըն իշիւն ֆէտա ի ճան էթտի: Սիգին շէր քի-
լիսէնիզ օլուպ, անը ճանընըզ կիպի սէվմէք, վէ
միւտտէթ ի 'էօմրիւնիւզտէ անըն ուղուրընա էլի-
նիզտէն կէլտիլի գատար վազթ վէ նագա իլէ խըտ-
մէթ էտիպ, Յիսուսըն էօրնէյինէ իմթիսալ իլէ,
քիւիսէնիզին մամուրիլէթինէ սա'յ ու իգտամաթ-
տա պուլուռնագ հագիգի պիր խրիթիյան մա-
գամընտա վազիֆէ ի մուգատտէսէնիզ տիր: Էզ-
ճիւմլէ, Վէլի պիր քիմօս իքի էֆնէտիյէ գօւլուզ
էթմէյէ գատիր տէիլ տիր: գիրա եա պիրինէ
պուզզ էտիպ, տիկէրինի սէվմէք տիր, եախօս
պիրինէ միւլազիմէթ էտիպ, տիկէրինի թահգիր է-
տէճէք տիր:» վէ «Բուհուռն մուճիպ օլտըղը իթ-
թիհատը հըֆգ էթմէյէ ճէհա էտէօրնիզ... Շէ-
սէտ պիր վէ րուհ պիր, Բապպ պիր, իման պիր,
վաֆթիզ պիր տիր:»

Պուշը պիլմէնիզէ ան սամիմ իւլ գալպ արգուքէշ
Պիլէհէք
15 փետ., 1906

Տօթթուրըզ
Հ. Ե. ՕՅԵԱՆ

ՅԱՐԳԻՆ ՎԷ ՀԷՄՃԻՎԱՐԸՆՏԱ ԹԷՊՇԻՐ Ի	
ՊԷՇԱՐԷԹ ԻՉԻՆ ՎԷՐԻԼԷՆ ԻՄԵԼԷՐ	
(1905 Մայիս 1-տէն 1906 Յունվ. 1-է գատար	
իւր 100 զըշ հիսապըյիլ)	172
Մայ. 17 իւշատուր էֆ. Միւրաքեան Մէգիրէ	100
Յուն. 5 իւրփթ. գըզլար գօլէճի թալիպաթը	140
» 21 Տիյաքպէքիր քիւիսէօր	50
Յուլ. 3 իւրփուլ գըզլար մէքթէպի	270
» 10 Փէրի քիւիսէօր	56
» 12 իւրփուլ Ղարպ քիւիսէօր	150
» » Քղի Գաօսպա քիւիսէօր	135
» » Յակօր էֆ. Սամուլլեան Քղի	9
» 14 Մէգիրէ քիւիսէօր	466
» » Յարուլթիւն աղա Գազնճին. իւրփթ.	100
Օգոս. 11 թրապզօն Փրօ. քիւիսէօր	200
» » Մէրգիֆուռն քիւիսէօր	500
Դեկ. 30 իւրփուլ Շարք քիւիսէօր	200

Եարըն սա'աթ Զտա Կ. իւ. չիրքէթինին Բէթ-
տէ ի'նիգատ էտէճէք սու'ա մէճիթինտէ Տօգ. Պօէն
Թիւրքէն լիսանտա նասիհաթ էտէճէք տիր:

ՇՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՄԻՅԷ

1906, 4/17 Մարտ

ՏԱԽԼԻՅԷ

Տերիսա՝ Գրիգորի. Չարչէնպէս կիւնիւ 1322 օէնէ ի մալիյէսինին մէպտէ՝ի վէ օէնէ ի մէգքիւրէնին քէնտիօինէ մախոուս թարիս իհտաօ վէ թէրթիւ պինին եինէ քէնտիօինէ մախոուս օլան 113նճիւ տէվրի օլմասը հաօէպիյէ բուսուսմաթ էմանէթիյէ միւլհազաթ կէօմրիւքլէրինտէ հիսապաթ ը 'աթիւ գապիսաթլարագ միւլթաւ մէրաօիմ իւլ օէնէ ի ճէտիտէ մու'ամէլաթընա պալլանմըլ տըր: Բուսուսմաթ էմանէթի վարիտաթը սապըգ օէնէնին քինտէն 72,500 լիրա ֆազլա զուհուր էթմիլ տիր: — Մարտ իպթիտաթընտան ի'թիպարէն Տերիսա՝ա տէթ էմլաք վէրկիսինտէն թահսիլ օլունան մէպալիլ 100,000 լիրայա պալիլ օլտըղը թազտիրտէ 0/0 15ի չէհիւր էմանէթինէ ի'թա, վէ թէզեին ի պէլտէյէ սարֆ օլունաճագ, վէ 100,000 լիրայը թէճազաթ էթմէտիյի սուրէթտէ 0/0 5ի էմանէթի միւլհարիլէնայա ի'թա էտիլէճէ տիր: — Թրամվայ չիրքէթինին 1905 օէնէսի հաթըլաթը սապըզընտան 703 լիրա ֆազլա օլմագ իւզրէ, 73,369, վէ մէսարիֆի տախի 719 լիրա ֆազլա իւլ 49,292 լիրայա պալիլ օլմուլ տըր: — Պրէնտը Միլըն (Բուէլըր) նամ ինկիլիլ ճէտիլէթի խայրիյէսի թարաֆընտան Գումգապիսաթ թէճիս էտիլմիլ օլան էյթամխանէյէ 'իւլվէթէն ինչա գըլընաճագ գըսմ ի չիւն կէթիւրտիլէճէ լէվազիմին կէօմրիւքլէսմին տէն 'աֆլը, վէ 'արսասը վազֆ իօէ մուգաթա՝ա թախօսի ֆէրման պուլսուրըլմըլ տըր: — Պրանսա օէֆիրի Մ. Գոնսթանըն միւլթէվէֆֆաթ զէվճէօինին իօթիւրահաթ ը բուհը իչիւն պիր ալին ի բուհանի իճրա օլունարագ, պուլստա պիլճիւմէ սիւֆէրաի տիւվէլի էճնէպիյէ հազըր պուլսունմըլար տըր: Վէլայաթ ը Շահանէ. Սիւրիա վիլայէթի վալիլիյի 'իւհտէսինէ բիւթպէ ի վէզարէթ թէվճիհիլէ ճէզա՝ի Պահր Սէֆիտ վալի վէքիլի Շիւքրի պէյէֆէնտիյէ, ճէզա՝ի Պահր Սէֆիտ վալի վէքեալէթի՝ Սիւրիա վալիսի սապըգ նազըմ փաշայա թէվճի պուլսուրըլմըլ տըր: — Շգոտրա վալի վէ գոմանտանըղընա Պէշինճի օրտու ի հիւմայուն միւլիլի Հազըր փաշա թահին պուլսուրըլմըլ տըր: — Պու օէնէ Սէլանիք հարիր տար իւթ թալիսինտէ թէարիսաթ փէք մուլթազամ սուրէթտէ իճրա օլունաճագ, վէ պէլ գուլթու իփէք պէօճէյի թօխուսմը աշըլարագ, գազա՝իտ ի ֆէննիյէ տա՝իրէսինտէ թալէպէ վաթըթաթըլէ պէպէնէճէք,

վէ 'ուսուսմ մահուլ ֆաթէօր ուսուլընճա թօխուսմ իսթիհալընա թախսիս էտիլէճէ տիր: — Ուրլա Ամէրիգա աօմա ֆիտանըղընտա հաթըլ օլան չըպուզլարտան մահալի թալիպէրինէ 17,800 'աթէտ մէճանէն թէվզի՝ էտիլմիլ տիր: — Կէլէնէրտէ Սէմատէրէքտէ ֆուրթուսա վուզու'ա կէլէրէք, 3 պին զէյթուս աղաճը չիքէօթ, վէ պիր խայլըսը տա տիւլար ը խասար լմուլ տըր: — Տիճիլ վէ Պրաթ նէհրլէրի ֆէյզան էթտիյի օըրատա վուզու'ա կէլմէքտէ օլան խասարաթըն էօնիւ ալընմագ, հէմ տէ մահուլաթ վէ արազինին իրվա վէ իօզասը ճիհէթինէ կիտիլմէք մէսէլէլէրինի թէտգիգէ մէմուր գոմիօիսըն պիր ան էվվէլ իթմամ ը թէտգիգաթըլէ ասար ը ֆիլիլիյէսինին սէրի'ան վիւճուտէ կէթիլիլմէսի էմր օլունմըլ տըր: — Համիտիլէ-Հիճագ տէմիր եօլու խաթթ ը 'ալիսի կիւզըրկեհանտա իօքեան էտիլէն մուհաճիրինին թէրֆիհի հալլէրիյէ իսքեանա խահիլէր օլան ճիւվար 'ալայիրին թէ՛մին ի իօքեանը գարարկիր օլմուլ տըր: — Հալէպ վիլայէթի տախիլինտէ Բըգգատա պիր թագըմ ասար ը 'աթիգա մէյտանա չըգարըլմըլ, վէ պուլսար արասընտա փէք չօգ անի ի թիւրապիլէ պուլսունմագտա տըր քի, չէլ ուրէնքլէրի, միւլթէմմէլլէթլէրի ելք նազարտա կէօզէ չարփմագտա տըր: Բէզալիք Մըօրըն Տէյր էլ Պագրա նամ մէվզըլնտէ տախի Հաթուր տէնիլէն իւլալէնին պիր մա'պէտի քէչֆ էտիլմիլ տիր: Պու մա'պէտին տէրուինտէ Հաթուր իւլալէօինին միւսապվէր օլան վէ թապիլի պիր ճէօամէթի հա՛իլ պուլսունան պիր ինէք հէյլէլի վար տըր:

Մի-Ելէնիլլէ. Պրանսանըն Տերիսա՝ատէթ օէֆիրինին զէվճէօի Պրանսատա վէֆաթ էթմիլ տիր: — Գըպըր օլէ իօքէնտէրիլէ արասընտաքի թահթ էլ պահր թէլէկրաֆ գապլօսը գազա՝ին գըրըլմըլ տըր: — Թարաֆ ը էյրէֆի հազրէթի ֆատիլահիտէն Եունան խարիճիլէ նագրըր Մ. Բագուզէօէ մուրաթա՝ա՝ նիչան ը զիչան ը 'Օսմանի 'ինայէթ ու իհսան օլունմասը միւլսաթէպէթիլլէ Գոնսթանիլէօլէղազէթասընա կէօնտէրիլէն պիր մէքթուպտա իլպուլսուլթ ը ճէլիլին 'ուսուսմ Եունանըլարճա մէտար ը միւլպահաթ օլաճագ պիր էսէր օլտըղը մուհարրէր տիր: — Պու օէնէ Սէլանիք, Մանասթըր, իւսկիւպ մէրքէզ գազալարընտա մէվզըլ ի թաթպիգէ գոնուլմըլ օլան աշարըն արալի իւզըրինէ թէվզիլլէ մագթու' պիր վէրկի սուրէթինտէ ճիպալէթի ուսուլընտան հիւան ի նէթիճէլէր իսթիհալէ տիլմիլ, վէ էմր թահսիլաթ տախի հէման իքմալ օլունմըլ տըր: — Պուլկարիսթան պուլստան պէօլլէ մէմէքէթէ իտխալ օլունան իփէք պէօճէյի թօխուսմընտան պիր կէօնէ բէսմ ալմայաճագ տըր: — Մուհաճիրլէրին իօքեանը իչիւն Զրա'աթ Պանգաթը մա'րիֆէթիլլէ թէ՛օիս էտիլմիլ օլան փիյանգօ պիլէթլէրի ֆէվզիլատէ բազպէթի 'ամմէյէ

մազհար օլմուշ տըր : Պիր կիւնտէ 400 լիրալը պիւթ սաթըլմըշ տըր : — Վագը՝ օլան պիր սիւ, 'ալէ ճէվապէն տա'րիէ ի 'ա'րտէսինտէն հէր թա-րաֆա թա'րիր մու'ամէլաթը շանառնտա կէօ-րիւլէճէք մէքթու'ամաթըն ճէզա ի նագաթիտէն մու- 'աֆ թու'թու'մամաթը պիւթի'րիւլի տիր : — Խապէր վէրիւթիյնէ կէօրէ, Մալիյն նագըրը Զիյա պէյ էֆէնտի սիլիք փարալարըն թէտալիւլինտէն իւրի կէլէն մագարրաթլարը նագարը ի'թիպարա ալա-րազ, էվվէլէ մարտէ փիյադատա միւթէտալիլ սի-լիք մէսքիւքեաթը ճէմ' իւլէ եւրէրինէ մէսքիւ-քեաթը ճէտիտէ չըգարմազ, վէ պու ճի'կէթճէ տէ օէլամէթ ի ճէրէյանը մու'ամէլաթը թէ'մին էյլէ-մէք էօպապընըն իսթիքմալընա թէչէպպիւն էյլէ-միշլէր տիր :

Փըօ. ճէմ'ա'լը. Բ. Մուգ.տէն ա'մալար իչիւն թապ' էտիլէն գրթ'ալար աթիտէքիլէր տիր : Բապ-պանի տու'ա, 23նճի Մէզմուր, 1 Կոր. 15, Կա-ղոս. 3, էֆ. րիսալէօի պիւթիւն, Յով. 3 վէ 15 պապլար, Մարկոս Ինճիլի պիւթիւն, Պուշլար-տան քօն իւշ եալընըզ Թիւրքճէ տիր, օլպիրլէր հէմ էրմ. հէմ Թիւր. լիսանլարտա տըր : Պուշլար-տան ա'մալար իչիւն քըփարըշ էտէնլէր եա իսթէ-տիքլէրի գըթ'ալարը ինթիխապ էտէպիլիլլէր, եա-խօտ ճիւլմէսինի տէ իսթէյէպիլիլլէր : — Վեր. Գա-րա Դրիգոր Յարու'թիւնեանըն Զօպան լախսիօ օլուշմասընըն 50նճի րէս ի օէնէ ի տէվրիյէսի րէսմի Մարտ 2յէ միւստաթֆ ճօւմ'ա կիւնիւ, 'Այնթա-պըն Գայաճըզ քիլիօէսինտէ իճրա էտիլմիշ տիր : Պու միւնաօէպէթլէ շու պիր օէնվի տօղրու'լմազ իսթէրիզ. շէօլէքի Պուրտուր Զօպանը Վեր. Յա-րու'թիւն Յակըրեան 1854տէ թէչքիլ օլուշան 'իւմ ի իւնի քընֆընտա Գարա Դրիգոր իւլէ րէ-ֆիզ օլմայըպ, միւմաիլէյն անտէն քօնրա թէչքիլ օլուշան քընֆըն աղաքընտան իմիշ : — Տէրիսա'ա-տէթին Կ. Խ. Շիրքէթի Պէյօղլուշտա եէնի ինչա էտիլէն քիլիօէ պինաթընա ի'անէ օլմազ իւզրէ, 5 լիր. 'Օսմ. ճէմ' էյլէմիշլէր տիր :

Հայ Լուս. ճէմ'ա'լը. Բուսիատա միւթէմէքքին վէ գարըլարը էօլմիւշ օլան պա'զը քանանայլար Ս. Կաթողիկոսա միւրաճա'աթ էտէրէք, թէքրար թէ- 'էնի'իւլ էթմէք իչիւն րու'խօթ թալէպ էյլէմիշլէր տիր : — Զատիկալէն քօնրա Տէրիսա'աթէթին Մայր Եկեղեցիօսինտէ տէ Պատարագըն թէրէննիւմաթը իւշ մագամլա իճրա էտիլէճէք տիր : — Կիլիկիա Կաթողիկոսը իզմիր ճէմ'աթընտան Կիլիկիա Աթոռը իչիւն ի'անէ թալէպ էթմիշ իօէ տէ, ճէմ'աթըն ազչէճէ էլի տար օլաղընտան, ի'ա-նէ էտէմէյէճէքլէրինի պէյան էյլէմիշլէր տիր :

— Խարփու'թ Թատիմ գարիյէսինտէ պիր քանանայ իւլէ 15 խանէ էրմէնիլէր Գաթօլիք քիլիսէսինտէ տախիլ օլմուշլար տըր : — Ամէրիգա'տա միւթէմէք-քին Տիյարպէքիլիլ պիր էրմէնի Տիյարպէքիլտէ պուլուշան ճիւլմէ էմաքընը շէնի ի մէզքիւրտէքի քիլիսէյէ վագֆ էթմիշ իօէ տէ, վարիօլէրի պուշա ի'թիրազ էտիյօրլար ի'միշ : — Մա'ա ղագէթաթը պիր միւտաթէթտէն պէրա նէշը օլուշմայօր իտի. պու հաֆթա եինէ էվվէլէի իտարէ թանթընտա վէ 'այնի իսթիգա'մէթտէ օլմազ իւզրէ նէշը էտիլմիշ պալաւնըլմըշ տըր : — Մէքթէպ ի Սուլթանիյէնի մու'ալիլմէրինտէն Թու'մա էֆ. Թէրզիեանա ու-լանըն րիւթպէ ի օանիօի թէվճի' պուշուրըլմըշ տըր : — Պօղոս փաշա Նուպարըն Գահիրէտէ ինչա էթտիրէճէյի մէքթէպին թէմէլ վագ էթմէք րէսմի պու կիւնլէրտէ իճրա էտիլմիշ տիր :

Բո'ս ճէմ'ա'լը. Անթաքիա Փաթրիգիին ինթի-խապընը Մեկեղիոս Փաթրիգին կիւնիւնտէն էվ-վէլէի նիգամա կէօրէ ինթիխապ էթմէքլիք թէք-լիֆ օլընմըշ իօէ տէ, Սինօտ պու թէքլիֆի րէտտ էթմիշ տիր : Եինէ տէ մէմէլէ հալա միւզաքէրէ թանթընտա իմիշ : — Ամէրիգատաքի օրթօտօգս Բու'մ ճէմ'աթը իչիւն պիր քիլիօէ ինչա օլուշա-ճաղը, վէ պուշա Զար հազրէթլէրինին տէ ի'անէ էտէճէյի մէ'մուլ օլուշմագտա իմիշ :

ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ

Լիրա 100 ղըշ.տան

Պաշապ օգգա փըյ.	Կաշ չիֆթ թէնէ. ղըշ.
Անատօլու սէրթ 39½-40	Բուս, փարադըզ իչիւն 36
Անատօլու ա'լա 42-42½	Շէ'եք գանթար ղըշ.
Ուն չուվալ ղըշ.	Թըրիէօթէ 82
Գըրմա ա'լա 75-76	Բուս —
Էնգա. Գօն. գըր. 75-76	Գահվէ 100 օգ. 6½-7 լր.
Օտէսա 94-98	Փէլիւն չուվալը ղըշ.
Աբ'ա օգգա փըյ.	Մըսըր 82-86
Անատօլու Ա. 27½-28	Ինկիլիզ 106-109
» Բ. 26½	Բիգօն ֆը. 42½
Յա'ա'ա'ա 100 օգգա	Ճափօն 142
Գարա Տէնիզ 185-195	Ճափն. թապլ. ղը. 130
Սէլանիք 255-260	Փա'ա. Ատանա օգգա 6½
Թէֆթի օգգա ղըշ.	Աֆիւն օգգա
Էնգարէ, Եօզղա. 16½-17	Գա. Հիւս. Պալքէ. 105-108
Ենն օգգա ղըշ.	Նօ. Անատ. օգ. փը. 48-50
Անատօլ. գըրփիւս 7	Պալըքէսիր 58-66
	Սա'ա'ա օգ.սը փը. 93-94

ՍԱՐՐԱՑԻՑԷ

Է-հ-մ ը Մեւգէ-տէլէ

Լ. Օ. 401 22

Շարք Տէմիր Եօլա Թա'զիլաթը	Յըդ. 142 25
Ա. Գրէտի Յօնիլէ Էթիպիլիյէ	» 338
Բ. " " "	» 273
Պանգ Նա'իւնալ աշ կրէ-	» 433
Մէմի-տէլէ ղըշ. 108	Գրիմիյ ղըշ. 50 30
Մէթալիք " 403 20	Լիւս. Էնկիլիզ " 109 39
Էնկիւլաշ Ուֆ-գըզ 404 10	Էնկիւլաշ մանէթ " 67 20
Նա'փօլէօն ղըշ. 87 18	Գա'իմէ " 8 63

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Ֆրանսա. Բուվիէ գապինէսինին մէվզը՝ ի իգթիտարտան սուգութը՝ քիլիսէլէր էմվալ ու էշեաթընըն գայտը էսնաթընտա վուգու՝ պուլան պիր հատիսէտէն նէշէթ էթմիշ տիր: Պէլճիգա հաւտաւար ճիվաւրընտաքի պիր գաթիյէտէ Դաթօլիք նիւմայիշճիլէրտէն պիրիսի իւզէրինէ աթէշ էտիլմիշ, վէ պու հատիսէ կէշէն հաթթա Չարշէնպի հիւնիւ մէպուսան մէճիսինտէ տէօրթ օիւ՝ալ իրատ օլունմաթընա պա՛իս օլմուշ տըր: Նաթըզլարտան պիրիսի Մ. Պրիան նամընտա պիր տա՛վա վէքիլի օլուպ, միւմաիլէյ պու տէֆա թէշէքքիւլ էտէն եէնի գապինէյէ տախիլ օլմուշ տըր: Միւմաիլէյին իտտի՛ա. սընճա, քիլիսէլէրին էշեաթընը գայտա մախգուս օլան մատտէ ի գանթուիյէ՝ աթըլ գանթուըն պիր գըմը տէյիլ տիր, վէ անճագ մուհաֆազաքեար ճիւմհուրիլէրի մէմիսուն էթմէք իշիւն անա իլավէ օլունմըշ տըր: Դանթուըն աշքեամընըն իճրասը օրրաթընտա գուհուր էտէն միւշքիլաթ՝ ճահիլ քէօլիլէրէ սու՝ ի թէֆհիմաթտա պուլունան էրպապ ը իխթիլալըն էւէրի տիր: Մէպուսան մէճիսի միւմաիլէյին նութընըն թապ՝ էտիլէրէք, Ֆրանսանըն հէր քէօշէօինէ եափըշտըրըլմասընա գարար վէրմիշ օլտըղը կիպի, պու միւնասէպէթլէ իրատ օլունան սա՛իր պիր գաշ նութըլաթըն տախիլ պու վէճիլէ թապ՝ ու նէյր օլունմալարընա գարար վէրմիշ տիր: Էպ Լըմիւր իլէ էապագ րէ՛իսի վիւքէլա Մ. Բիպօ տախիլ նութըլար իրատ էտէրէք, հէմ գապինէնին, հէմ տէ իխթիլալըլարըն մէսէքինի թապիհ էյլէմիշէր տիր: Սգըպէթ իլէ միւրաճա՛աթ օլունտուգտա, 33 իլէ էքօէրիլէթլէ գապինէյէ էմիլէթօիլիք կէօսթէրիլմիշ տիր: Մ. Բուվիէ՝ «Միւպահաթէյէ տէվամ արթըզ պէնճէ՛ ապէս տիր» տէյերէք սա՛իր գապինէ ա՛գասը իլէ մէճիստէն տըշարը չըգ՝ըշ տըր: Էքսէրիյէթ հէփ գրալիյէթ թարաֆտարլարընտան, մուհաֆազաքեար ճիւմհուրիլէրին նըսթընտան վէ իշթիրաքիսունըն գըմը ա՛գամընտան իպարէթ իտի. Եա՛նի պա՛գըլար գապինէյէ իֆրաթա վարմըշ օլմաթընտան, պա՛գըլարը, իշթիրաքիսունտան պիրիսինին տէտիլի կիպի, գապինէ Նասիթսալիթ իխթիլալըլարը թահթը՝ մուհաքէմէյէ ալմագ խուսուսընտա փէք կէվշէք տալրանմագտա օլտըղընտան, մուխալէֆէթ էթմիշէր տիր: Ստի հալ վէ օրըլարտա Մ. Բիպօ եէնի գապինէյի թէշքիլէ տա՛վէթ օլունուր իտի, զիրա Մ. Բուվիյէ գապինէսինին տիւշմէսինէ միւմաիլէյ սէպէպ օլմուշ տըր: Լաքին՝ միւմաիլէյ մէճիստէ էքսէրիյէթէ նա՛իլ օլաճաղընա իւմիտ է-

տէմէզ իտի: Պու սէպէպտէն րէ՛իսի հիւքիւմէթ Մ. Ֆալիէր՝ ա՛եան մէճիսի ա՛գասընտան Մ. Սարիէնի եէնի հէյ՛էթ ի վիւքէլայը թէշքիլէ մէ՛մուր էթմիշ, վէ միւմաիլէյ տախիլ րէ՛իսի վիւքէլա վէ՛՛ալիլէ նաղըրը օլմուշ տըր: Մ. Սարիէն էլէվմ 66, եաշընտա օլուպ, Բատիգալ Ֆըրգասընա մէնսուպ տըր: Ա՛եան մէճիսի ա՛գալըղընա ինթիխապ էտիլմէզտէն էվվէլ, 25 սէնէ մէճիսի մէպուսան ա՛գալըղընտա պուլունմըշ, վէ պիր գաշ գապինէլէրէ տախիլ օլմուշ տըր: Թա՛յ միւմաիլէյ հագգընտա տէյօր քի, «Հէր պուհրանը վիւքէլա վուգու՛ընտա միւմաիլէյ իլէ իսթիշարէ էտիլմիշ տիր: Ա՛եան մէճիսինին ճիւմհուրի Ֆըրգալարընտան էն մուհիմմինին րէ՛իսի սըֆէթիլէ միւմաիլէյին թէ՛սիր ու նութըլընա՝ ալէտտէվամ հիսս էտիլմիշ տիր: Օ հիլ պիր գէմանտէ՛ ալմէնին հիւրմէթ վէ մուհապապէթիլի ճէլպ էթմէյէ չալըշմամըշ իսէ տէ, պիննէֆա փարլամէնթօտա քիւրօի ի իլյաթէթ արգասընտաքի գուվվէթլէրտէն պիրիսի օլմուշ օլարագ, ճիւմհուրի րէֆիզլէրի արասընտա նամ ու շէօրէթճէ եէքթա պուլունմըշ տըր:» Մ. Պուրթուա — քի իսթէսէ իտի իլյաթէթ ի վիւքէլայը իհրազ էտէպիլի իտի, — խարիճիյէ նաղըրը, վէ մէշուր Բատիգալ Մ. Դիւմանս տախիլ տախիլիյէ նաղըրը օլմուշլար տըր:

Էլ ճէլէլէ քօֆէրանսը. Դօնֆէրանսա տա՛իր վարիտ օլան խապէրլէր տահա զիլատէ իւմիտպալաշ աըրլար: Դօնֆէրանսըն րէ՛իսի Տիւգ տ՛Ալմօտօվաթըն խարիճիյէ նաղըրը սըֆէթիլէ Փօրթուկիզ գրալընըն րէօմի գապուլընտա հաղըր պուլունմագ իւզրէ, ձիւմ՝ա էրթէօի կիւնիւ Մատրիտէ՛ աղիմէթ էտէճէյի մա՛լիւմ իտի: Պունա պինա՛էն մէ՛էլէլէրին տօսթանէ սուրէթտէ հալ ու ֆասլ օլունաճաղընա պիր իւմիտ կէօրիւնմէտիլինտէն, գօնֆէրանսըն ձիւմ՝ա էրթէօի տաղըլաճաղը Ալման մուրախխապարընա պիլտիլիլմիշ տիր: Պու շէյ Ալման մուրախխապարընա թարաֆընտան մէ՛մուլ էտիլմէտիլինտէն, ազ վաղթտան գօնֆէրանսըն ֆէնճէնպիհ կիւնքի իճթիմա՛ընտա փօրիս մէ՛էլէլէսինին հալը իշիւն մուհիմմ պիր թէքիլիֆ վուգու՛ պուլաճաղը անլաշլարը, վէ մու՛ախխարէն Ալմանինըն մուհիմմ միւսա՛ատէլէրտէ պուլունաճաղընա տա՛իր Պէրլին վէ Վիէննատան թէլէկրաֆնամէլէր վարիտ օլմուշ տըր: Մ. Բէվալ թարաֆընտան օգունան Ֆրանսա թէքլիֆնամէսինին միւնտէրիճաթը շու իտի քի Ֆաս Միւլիմանլարընտան 2,000—2,500 նէֆէրիլէ պիր փօրիս հէյ՛էթի թահրիլ էտիլօին, վէ 8 աշըզ լիմանլարտա իֆա ի խըտմէթ էթմէք իւզրէ, Ֆաս գօման-

տանկարը թահթը իտարեօինտէ 150 տէն 500 նէֆերէ գատար միւֆրէզէլէր թէչքիլ օլունսուն. իշպու հէյէթին էմրի թէչքիլ ու թէնօրգինտէ Պաս հանքիմինէ եարտըմ էթմէք իւզրէ, 16 զապիթ իլէ 32 օնպալը վէ չափուշ թա'եին ու իրսալ օլունսուն, վէ փօլիս հէյէթինին թէչքիլի իշիւն մուգթազի մէպալը տէվլէթ պանգասընտան տէֆ' ու թէօվիյէ էտիլօին. Պա'տէհու Ավօթրիանըն պիրինճի մուրախասը գրա'աթ էթտիյի պիր մէգալէտէ Պրանսանըն թէչքիլֆինի պա'զը թա'տիլաթ իլէ գապուլ էթտի. Միւմաիլէյ հէքիլ լիմանլարտան պիրիօսինտէքի փօլիս մէ'մուրլարընըն իօվէչէրալը վէ Ֆիլէմէնք մաւալիմէր իտարեօինէ վազ' օլունարագ, եինէ 'այնի գափմարըն պիրինէ մէնսուպ պիր միւֆէթթիլ ի 'ումուսի թա'եին օլունսունընը, վէ իշպու միւֆէթթիլ ի 'ումուսինին վազթ վազթ տէվլէթլէրին թանճատա մուզիմ օնֆիրլէրինէ. Պասըն անվալընա տա'իր մա'լիւմաթ վէրմէօինի թէչքիլէ յէլէտի. Ալմանիանըն պիրինճի մուրախասը Մ. Բատովից պու թէչքիլֆի գապուլ էթմիլ, վէ կէրի պու թէչքիլֆ հէյէթ ի ասիլէսիլյէ գապուլ էտիլէմէզ իսէ տէ, պիր ի'թրիաֆ հուսուլընա պա'իս օլապիլէճէյի իւմիտ էտիլմէքտէ պուլաւնմըն տըր. Ալմանիա' տէվլէթ պանգասընըն թէ'օիս մէս'էլէսինտէ տախի պիր թազըմ 'միւսա'ատէլէրտէ պուլունմըն օլունպ, պու խուսուստաքի միւլքիլաթըն տախի 'անգարիպ պէրթարաֆ էտիլէճէյի զանն էտիլմէքտէ տիր. Պրանսատա վուզու' պուլան թէպէտտիլի վիւքէլանըն գօնֆէրանըն միւզաքէրաթընա իճրա ի թէ'օիս էտէճէյի զանն օլունմայօր:

Իօֆաիս Գըլլէն իգլիլաճը. Փրէնսէս էնանըն Գաթօլիք մէզնէպինի գապուլ էթմէսի այինի Մարտ Դնճի կիւնիւ սապահընտա իսփանիանըն Սան Սէպաթիլէն չէհրինտէ իճրա օլունմըն տըր. իշպու այինտէ իսփանիա խանէտանը գրալի ա'գասը, իէ'իս ի վիւքէլա Մ. Մօրէ, վէ սա'իր պիր գաշ քիշի հազըր պուլունմընլար տըր. Ային կէլինին վալիտէօինին թալէպիլէ խուսուսի օլմուշ տըր. Հէր չէյ միւմքին մէրթէպէ փրօ. հիսսիյաթընա տօգանմամագ սուրէթիլէ թէրթիպ օլունմըն տըր. Փրէնսէս էրթէօի կիւնիւ պիրինճի տէֆ'ա օլարագ Գաթօլիք քիլիսէօինտէ Հաղթրգուլիւն ալմըն, վէ պու միւնասէպէթլէ Փափա հազրէթլէրիլէ Գրալ Ալֆօնսօտան զիզըյմէթ հէտիլէլէր ալմըն տըր. Գէգալիք միւշարիլէյա Փափատան միւշարիլէյին խաթթը տէօթիլէ մուհարրէր պիր մէքթուպ ալմըն տըր. էրթէօի կիւն անլէրին նազէտլէնմէլէրի իւմէն իւն օլունմըն, վէ Փրէնսէս իլէ վալիտէսի ինկիլթէրա-

յա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էլլէմիլլէր, վէ Գրալ Ալֆօնսօ Պօրտոյա գատար անլէրէ իէֆագաթ էթմիլ տիր. Անլէրին րաքիպ օլտըղը. Փրէն. Գրալ էտուըրտըն իգամէթ էթմէքտէ օլտըղը Պիարիցտէ պիր չարէք տուրմուշ, վէ Գրալ էտուըրա մէվգրֆտէ անլէր իլէ կէօրիւշմիւշ տիր. Թայյօն պէյանընճա, պու իգալիվաճ ինկիլթէրալտա հէմ էօպապը շախօիլէյէ, հէմ տէ էօպապը օլտաօիլէյէ մէպնի, մագհարը գապուլ օլմագտա տըր. կէնճ գրալ հէմ խանէտանը գրալի ա'գասը, հէմ տէ էհալի իւզէրինտէ հիւսն ի թէ'օիս պրազմըն տըր. Գէգալիք Թայյա տէյօր քի, ճլաքին իւլիւնճիւ պիր խուսուս տահա վար, եա'նի միւլքիլաթը մէզնէպիլէյէ Ճիւմիլմիլէ մա'լիւմ պիր քէյֆիլէթ տիր քի, իսփանիա գրալը Գաթօլիք օլմայան պիր փրէնսէս իլէ էվլէնէմէզ, վէ էկէր կէլին զաթէն Գաթօլիք տէլիլ իսէ, Գաթօլիք օլմաղա մէճպուր տըր, միւշարիլէյա Ալման վէ սա'իր փրէնսէսլէրին, էքհիւմէ Չարըն զէվճէսի իլէ վալիտէօինին պիր Բուս հիւքմարըն իլէ էվլէնտիլլէրի զէման իճրաընա մէճպուր օլտըղալարը 'այնի չէյի իճրա էթմէյէ, եա'նի գրալըն մէնսուպ օլտըղը մէզնէպի գապուլ էթմէյէ մէճպուր օլտաճաղ տըր. Գալտը քի պու ափանըղ թէպտիլ ի մէզհէպլէր էլէնէվմ ինկիլթէրա էհալիօինին գրամըն աղամըն թէչքիլ էտէն խալիս տինտար քիմօնէլէրին խօշլանմաղալարը պիր չէյ տիր. Թայյա տիրին պու տիւնեստա էն մուհիմ չէյ, եա'նի հէր հանկի տիւնեսէվի ճահ ու մէսնէտ, եախօտ սէրվէթ իլէ տէյիլիլէմէյէն պիր չէյ իտիլի էֆքէտընտա պուլունան Լօնտրա էպիսկոպօսը իլէ սա'իրլէրին մէքթուպլարընտան պահս էտիպ, իշպու թէպտիլ ի մէզհէպին պու մէմէքէթին էհալիօինին քեամիլէն թահօին էթտիլի պիր մու'ամէլէ իտիլի իտտի'ալընտա պուլունմաղլըգ 'ապէս պիր չէյ տիր, տէյօր:

Միւնէնէլլէ. Ֆիլիփֆին առալարընտան սէօնմիւշ պիր աթէչֆիլան տաղը պիւրքանընտա թէհասօին էթմիլ (իսթիլքեամ իշինէ չէքլիմիլ) օլան եերի էչըրյա իլէ Ամէրիգալը 'ապէրլէր արասընտա պիր մուհարէպէ վուզու' պուլմըն տըր. էչըրյատան 600 քիլի թէլէֆ օլտըղը հալտէ, Ամէրիգալարտան 65 քիլի թէլէֆ վէ մէճրուհ օլմուշ տըր. — իյօրթուճ ֆուրթուճաթնտան խասարգէտէ օլան Մ. Ամէրիգա չէհրինին իօմի Մօպիլ օլմայըպ, Մէրիտիլէն տիր. Մէքքիւր ֆուրթուճաթա 24 քիլի թէլէֆ օլմուշ տըր. — կէրէք Ալման կէրէք Պրանսըղ մէպուսան մէճիլլէրի պահիլէ պիւտմէսինի միւզաքէրէ էթմիլլէր տիր. Պրանսա պահիլէ նազըրը Ալմանիանըն թօփլարը կէրէք մըգտարճա կէրէք ճէօամէթճէ Պրանսըղլարընքինէ ֆա'իգ պուլունտըղըն ի'թիլաֆ էտիլյօր. Պուճա պինա'էն միւմաիլէյին զաննընճա, զըրհրլար ինչասը իշիւն եէնի պիր ճէհտ էտիլմէլի տիր, վէ միւմաիլէյ մէճիլսէ 6 զըթ'ա զըրհր ինչասընը թէչքիլէ էթմիլ տիր:

ԻՍԹԱՆՊՈԼՏԱ

Ա. ՅԱԳՈՐ ՊՅՈՒՅՈՒՆ ՄԱՊԱՆԱԶԵՍԱ ԹԱՊՈԼԱՆԵՐԸ
Յիմաննքար Եօգուշը Ամքիլգան խան